

CHRISTIANSSAND
PROTESTFESTIVAL

NORDENS VERDIFESTIVAL

PROTESTFESTIVALEN

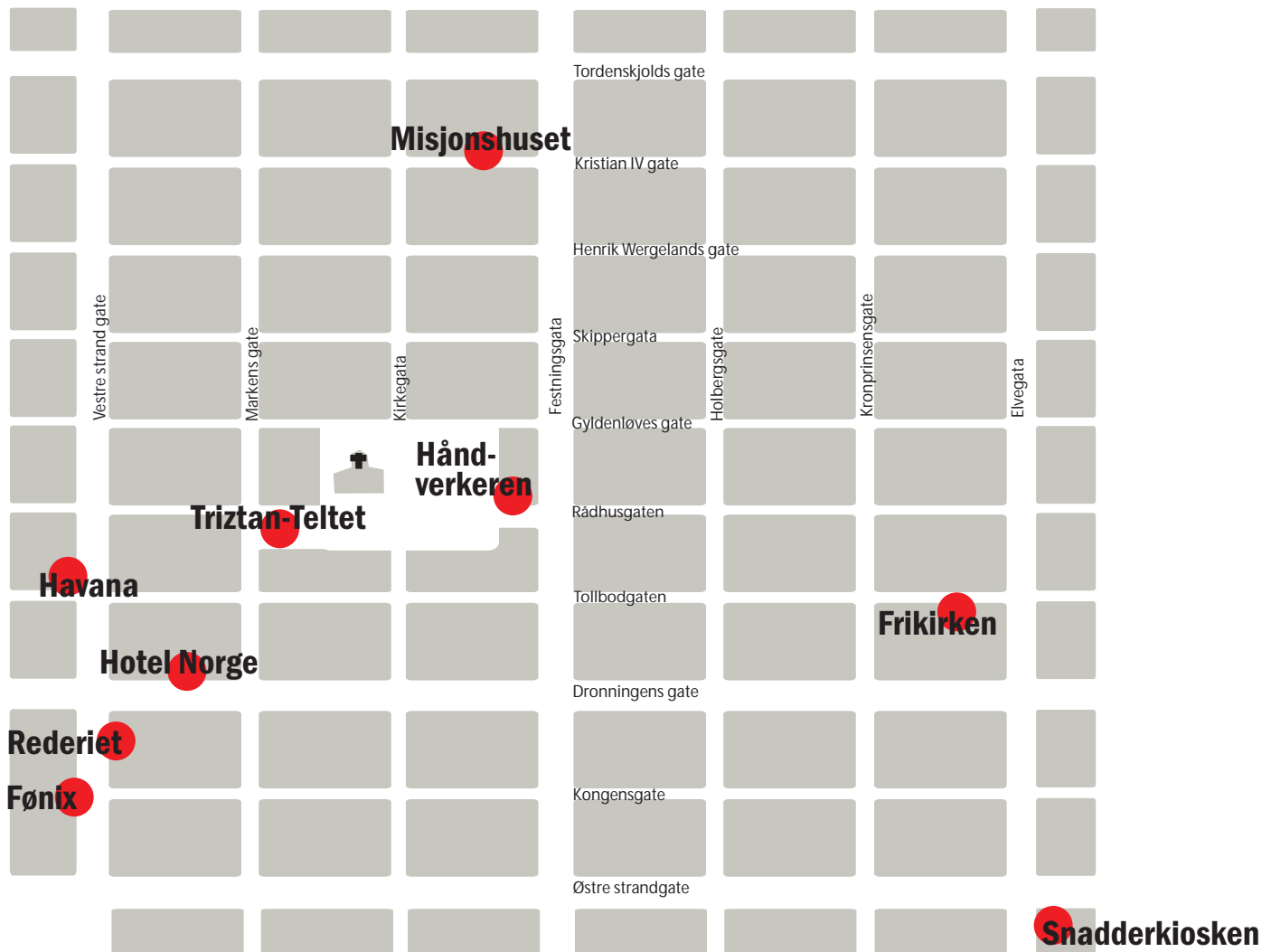
15-årsjubileum 2014

Kristiansand 12. - 19. sept. 2014
Debatter | Samtaler | Filmer | Foredrag | m.m

Kaos er
utgangspunkt
for tilblivelse

www.protest.no

Billetter rimeligere på Billettservice Svært lønnsomt med ukepass kr 400,-

Billettpris kr 150,- på Billettservice - salg i døra kr 200,-
Ukepass 400,- på Billettservice - kr 600,- i døra
Arr. dagtid kr 100,- uansett.

www.billettservice.no

Billetter kjøpes i døren på de ulike arrangementer ved ledig plass.

Følg oss på Facebook!

Følg oss på MySpace!

Følg oss på Twitter!

Forside av festivalkunstner: **Unni Askeland**
Fotokreditering: **Fineart AS**

Forbehold om trykkfeil og endringer.

www.protest.no

Hovedsamarbeidspartnere:

KAOS ER UTGANGSPUNKT FOR TILBLIVELSE

Jeg var nummen av avmakt. Dagene lå strødd etter meg som åreknuter. Man skulle tro det ville vært en lettelse om alt brøt sammen, men nei. Det var da man begynte å bygge katedraler stein for stein med en urmakers nøyaktighet. Alt hadde jo bare brutt sammen, som når veinettet bryter sammen og alt blir kaos.

Ideene kom, og man kunne bygget et helt konsern bare med tanker og handling. Det var januar år 2000 og verden hadde ikke gått under likevel, til tross for advarslene. Alt dette får meg

til å tenke på den kjente strofen «frihet er bare et annet ord for å ikke ha mer å tape». Strofen er hentet fra «Me And Bobby McGee», signert Kris Kristofferson som under årets Protestfestival blir innlemmet som den femte inspiratoren, etter Henrik Wergeland, Jens Bjørneboe, Axel Jensen og Erik Bye. Når man driver en Protestfestival, lever man i et slags kaos, og i år kanskje mer enn noensinne, hvis man regner avisoverskrifter som toneangivende. I år blir deadline. Vi går tom i september om ikke det skjer et mirakel. Men mirakler skjer. Alt er som det pleier å være, bortsett fra usikkerheten som til enhver tid er et hinder for livsutfoldelse.

Årets hovedtema plukket jeg opp fra et avisintervju med den lokale lyrikeren Terje Dragseth. Temaet ble bestemt for lenge siden, men man kan vel si at det kom til å passe som hånd i hanske til årets festival-jubileum. Det er femtende året Protestfestivalen arrangeres, noe som er en bragd i seg sjøl. Når Kristofferson skrev sangen sin, hadde han opplevd sitt totale kaos. Kona var blitt eks og hadde tatt med barna ut av staten. Han hadde sagt opp en yrkesmessig karriere som militær kaptein og litteraturprofessor og flyttet til Nashville for å bli låtskriver. Det daglige konsumet av alkohol besto av sånn cirka halvannen flaske whisky. Kona hadde jo rett, man kunne jo ikke leve av hobbyen sin. Men det var der og da, på bønn, at han satte seg ned og skrev sine mest berømte sanger i løpet av noen uker, slik at han faktisk ikke hadde trengt å foreta noe mer arbeid i løpet av livet. Kaos er utgangspunkt for tilblivelse. Kanskje er forklaringen noe av det Lars Saabye Christensen skriver i diktet Værvarsler fra diktsamlingen «Paraply» (1982): regnet / holder barna inne / bølgene jager fiskerne hjem / vinden river antennene ned / stormen / tvinger tankene til kolonnekjøring.

I de siste årene har vi fulgt den såkalte Du-journalistikken, for å få publikum på arrangementene. Utviklingen har vært at krig og fred, miljø og internasjonale menneskerettigheter ikke lenger fenger nok. Vi er

tydeligvis blitt stadig mer selvsentrerte. Derfor er fredagens tema relevant. Men også det at vi i år for første gang arrangerer døds kafé. Karl-Fredrik Tangen, en av de mange som har deltatt på festivalen gjennom årenes løp, skriver i en kronikk i Dagens Næringsliv at det nye nå er at dø-journalistikken er den nye du-journalistikken. På sett og vis henger det sammen. Veien mot lykke er brolagt med frykten for døden. «Død er et forsideord og et standardgrep for de delene av avisene som skal skrive lange, seriøse, viktige tekster», skriver Tangen. Han mener imidlertid at «i tilnærmingen til død, bør journalistene bruke mindre ressurser på å dramatisere det alle vet, og mer på å forsøke å forklare det uforståelige, om det er drap, selvmord eller kreft.» Jeg kan vel ikke akkurat si meg uenig i det.

Årets jubileumsfestival byr på så mangt, helt etter tradisjonen, men forhåpentligvis ikke til det kjedsommelige. 100.000 barn lever under fattigdomsgrensa. De fleste av dem er familier med en inntekt. I en tid med liberalisering og sekularisering av samfunnet sliter mange troende med tvil. Media skremmer oss med overskrifter som at flere og flere får kreft. Mange hevder maten gjør oss syke. Er norsk landbruk en fallitterklæring i dette rike landet? Noen hevder vi har et jubileum for grunnloven, men andre hevder EØS-avtalen ikke gir grunn til å feire. Og hva med oss som «sutrer»? Er det meningen vi skal leve i et lykketrynni? Vi spør også i jubileumsåret om vi er rasistiske i dette steinrike landet. Kaos? Ja da!

Torstein Lerhol er en klok ung mann med en alvorlig funksjonshemming. Han har sykdommen Spinal muskellatrofi. Han ble landskjent da han i fjor stilte opp som nakenmodell i VG. I en kronikk i Syn og Segn skriver han at «eit einsretta samfunn bør nedkjempast fordi einsretting og eit komformt samfunn er skadeleg for alle menneske».

Reiulf Steen døde i sommer. Han uttalte en gang at «Kunstneren har en fornemmelsesfinhet vi A4-mennesker ikke har». Han mente de var mer følsomme overfor alt som foregår, ikke minst det tragiske. Kunstneren forteller oss det vi andre ikke vet om, mente han.

Både funksjonshemmede, kunstnere og andre grupper som ikke er A4 får problemer i et ensrettet samfunn der vellykkethet regjerer.

Det er godt festivalen provoserer, engasjerer og skaper debatt, slik den har gjort i Fædrelandsvennen de siste månedene. Vi skal aldri styres av avisredaktører eller hva et flertall mener. Mindretallet og avvikere innehar kanskje ukorrekte meninger, men er vel så viktige.

Vi håper på sabla mye folk i år, så hold av datoene 12-19. september. Bestill billetter på forhånd så slipper du billigere fra det.

Velkommen skal du være.

Svein Inge Olsen
Festivalleder

Kontakt:
Christianssand Protestfestival
Postboks 38,
4661 Kristiansand

Svein Inge Olsen
Festivalleder
Tlf. +47 905 46504
Epost: post@protest.no

Festivalkontor
Hotel Norge,
Dronningens gate 5
og Triztan-teltet, Nedre torv

Andre kontaktpersoner

Roger Christiansen
Økonomiansvarlig
+47 977 44 607
roger.christiansen@vekstra.no

Cynthia Trydal
Vertinne – gjesteansvarlig
+47 909 30448

Torggrim Olsen og Ann Osaland
Bookingkoordinator
+47 407 35 439
+47 452 13 797

Silvia Kallevig
Vertinne Triztan Teltet
+47 979 76 725

Anton Joakimsen
Ansvarlig festivalkontoret
+47 911 65 175

Linda Aleksandersen
Billettansvarlig
+47 957 55 685

Einar Sverre Larsen
Christoffer Kaddan Olsen
Teknisk Ansvarlig
+47 481 50 567 (Einar)
+47 480 08 854 (Christoffer)

Øvrige stabsmedlemmer:
Elisabeth Tellefsen
Gretha Øvland
Lars Harstad
Irene Haugland

Webdesigner
Vibeke Engen
post@becka.no

Grafisk design og trykk
Kopianstalten
v/ Wicki Løland
wicki@kopianstalten.no

Festivalfotograf
Åsa Bergem

**HENNIG
OLSEN**

Kremen av iskrem!

Smak på
årets nyheter

Foto: Flemming Skajem-Eriksen

Ekstra utdeling av Erik Byes minnepris til Dalai Lama

På forsommeren var Protestfestivalen i Oslo for å dele ut en ekstra minnepris til Dalai Lama. Erik Byes datter Anne Bye sto for utdelingen. Loveleen Brenna leste begrunnelsen og festivalleder Svein Inge Olsen delte ut diplom. Det var Byes barn som ønsket at Dalai Lama skulle motta en ekstra pris.

Da den tibetanske motstandsbevegelsen gikk i oppløsning, flyktet Tenzin Gyatso til India, hvor han var aktiv i opprettelsen av den tibetanske eksilregjeringen. Han var med på å bevare den tibetanske kulturen og utdannelsen blant de mange tusen tibetanske flyktningene. Han har i en årrekke reist rundt for å gjøre den tibetanske frigjøringsaken kjent. I 1989 ble han tildelt Nobels fredspris.

Ordinær utdeling skjer under åpningen av Protestfestivalen i Kristiansand 13. september.

Foto: Flemming Skajem-Eriksen

«Når man øver seg på toleranse, så er ens fiende den beste lærerester,» sa en gang Dalai Lama, eller Tenzin Gyatso, som den fjortende Dalai Lama heter. Han mottok Erik Byes minnepris på Folketeatret i Oslo for sitt mangeårige engasjement for toleranse, fred og menneskerettigheter.

Erik Bye var en stor beundrer av Dalai Lama, og deres veier krysset hverandre flere ganger. Bye var den første nordmann som intervjuet han.

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

En giraff er en giraff. Intet mindre.

Jon Schau, komiker foredragsholder og forfatter

Jeg husker en stor hånd med en pekefinger foran meg. Den pekte på et bilde i en bok, og sa: «Giraff». Det jeg så, var fire lange bein og en lang

hals. Så pekte fingeren på et nytt bilde og sa: «Elefant». Store ører, lang snabel, fire tykke ben. Elefant.

I 38 år tenkte jeg at jeg visste hva en giraff var. Den var 4 lange bein og en lang hals. Underveis hadde den fått én ting til: To små stilige horn med kuler på enden. Men så, i mitt 39. år, tenkte jeg plutselig: Om en giraff kunne snakke, hadde den jo sagt at jeg ikke ante hva jeg snakket om. At en giraff er mye mer enn bein og hals og horn. På samme måte som hvis en giraff hadde kommet bort til meg og sagt: «Jeg vet hva du er. Du er menneske, for du har to bein, to armer og et hode på en skikkelig kort hals.» Da hadde jeg garantert fortalt giraffen at et menneske er mye mer enn det du kan se. Det er nesten ingenting av et menneske som synes på utsiden.

Vel, nok om mitt begredelige indre liv. Nå: Verden. En uendelighet av meninger og ytringer som kretser rundt ekstremt få hendelser. Ytre omstendigheter som utpekes av media, og mennesker som velger for eller imot over en lav sko. Faktisk er skoen så lav som 2,9 sekunder.

Ja- en undersøkelse der en million mennesker har deltatt, viser at vi bruker 2,9 sekunder på å bedømme noe før vi mener oss meningskompetente. Om det er mennesker, saker, ting, dyr- vi bruker under tre sekunder på å «gjøre oss opp en mening». Som jo er en hån mot meninger. Å mene etter 2,9 sekunder er å mene om noe man ikke aner- unnskyld uttrykket- en dritt om. Og dét driver vi med, hele tiden.

Skyldig eller ikke skyldig. Idiot eller geni. Leve eller dø. For eller imot. Uten å ane, altså, en tøddel om det som menes om. «Ting, alt har blitt til», ville kanskje Master Yoda ha sagt. Og ment: «Mennesker blir til ting i en verden der vi tror vi kan gjøre intelligente valg og bedømmelser uten å se etter».

Meninger er altså i verden i dag en vane, og ikke et resultat av intelligent tilnærming. Vi venner oss til hva som er riktig mening for tiden, og så gjentar vi det når vi møter andre. Vi er på en måte zombier som tenker på intelligens som et overflødig fenomen, og ikke lenger et verktøy som vi har nytte av. Det er smartere, i en verden som måler hastighet som dyktighet, å mene raskt enn intelligent.

En festival som ser det som sin plikt å bringe saktehet, innlevelse og intelligens tilbake på «smartsamfunnets» smørgåsbord, behøves. Sært. Det er fremdeles fliker av menneskehet som klynger seg fast i oss, i dyp tørst etter ekthet. Oppmerksom tilstedeværelse og engasjement er det motsatte av raske latesomvurderinger som alltid ender med «riktig» resultat. At denne festivalen nå står i fare for å drukne i denne meningsfylte tomme støyen, er ikke overraskende. Tragisk, men forutsigbart. Som er det vi skaper når vi gjør våre såkalte «valg»: Forutsigbar søvnighet uten intelligens, men huhei, så raskt. Tenker kjapt, tenker vi sikkert at vi gjør. Uten å tenke over det. Intelligens, på 2,9 sekunder? Trengs ikke.

Fredag 12. september –

Triztan-Teltet, Nedre Torv

1200 – 1600 PROTESTCAFE / FESTIVALOASE

Vertinner Silvia Kallevig og Nini Stoltenberg

Byhjelpen hele dagen

Gaver strøs ut til de med dårlig råd...

Tannlegebehandling, gavekort, advokathjelp, hvitevarer, synstest, årskort, bryllup, festmiddag, matvarer m.m. Har du behov, ta kontakt med Linda 957 55685

Håndverkeren, Rådhusgt. 15

1800 OFFISIELL ÅPNING av den 15. Protestfestivalen

v/ leder av kulturkomiteen i Stortinget Svein Harberg

Prolog: Erling Kittelsen

Utdeling av Erik Byes minnepris

Tale for prisvinner ved Hanne Sørvaag

Hans Fredrik Jacobsen deltar.

Fullriggeren Sørlandets shantykor

Ingamay Hörnberg synger «Så lange skutan kan gå»

Programledere: Johannes Joner og Mia Gundersen

(Pris 100,-)

Fredag 12. september –

Havana etcetera

**2000 CUDDLE PARTY - en bevegelse for helsas skyld?!
Det handler om berøring, ikke om sex.**

På m e l d i n g! Ann: 452 13 797

Instruktør: Olle Bjerkås

Klienten lar det såre savnet renne ut som en ordflo. «Det er evigheter siden noen har tatt på meg, strøket meg, lagt en arm rundt meg, lekt med håret mitt, kysset meg og vært nær, sier hun». Behovet for fysisk nærhet er der også når man er singel. Men det er ikke alltid så lett å få det dekket. I USA har den profesjonelle klemmeren Ali C. allerede flere nær-

hetssøkende kvinner og menn på kundelista si. Hun gir klemmer og kos for 500 kr timen. Hun ligger gjerne i skje med kundene sine.

Hudkontakt er svært viktig for oss mennesker. Det er faktisk så nødvendig at spedbarn som frarøves hudkontakt slutter å utvikle seg. I verste fall kan de dø uten den kjærlige hudkontakten. Gjentatte undersøkelser viser hvor viktig hudkontakt er for helsen. Noe så enkelt som å bli tatt på, demper stress, stabiliserer blodtrykk, bedrer immunforsvaret, øker evnen til helbredelse og gir oss en generell opplevelse av velvære. Dette skriver spesialist i sexologi, lege og psykiater Haakon Aars og sexolog og gestaltterapeut Bianca Schmidt i sin spalte i VG Helg.

Dette er bakgrunnen for utbredelsen av såkalt «cuddle party» over store deler av verden. I Norden har trenden først og fremst nådd Danmark. Cuddle party er en trygg måte å lære andre mennesker å kjenne på. Det handler om berøring i form av nussing, stryking, holde rundt og rett og slett være nær et menneske man ikke kjenner. Det er strenge regler. Man er ikke tvunget til å berøre noen, og man skal ha mottatt et ja, før man gjør det..

Les mer på www.cuddleparty.com

Snadderkiosken, Elvegaten

**2200 «Det var vår egen jord som var blitt borte,
og marken lå der nattekald og våt.»**

Markering v/ Erik Bye monumentet!

Tale og sang v/ Hans Fredrik Jacobsen

Fullriggeren Sørlandets shantykor

synger bl.a. «Blå salme»

Programleder: Mia Gundersen

Blomsternedleggelse.

(Fri adgang)

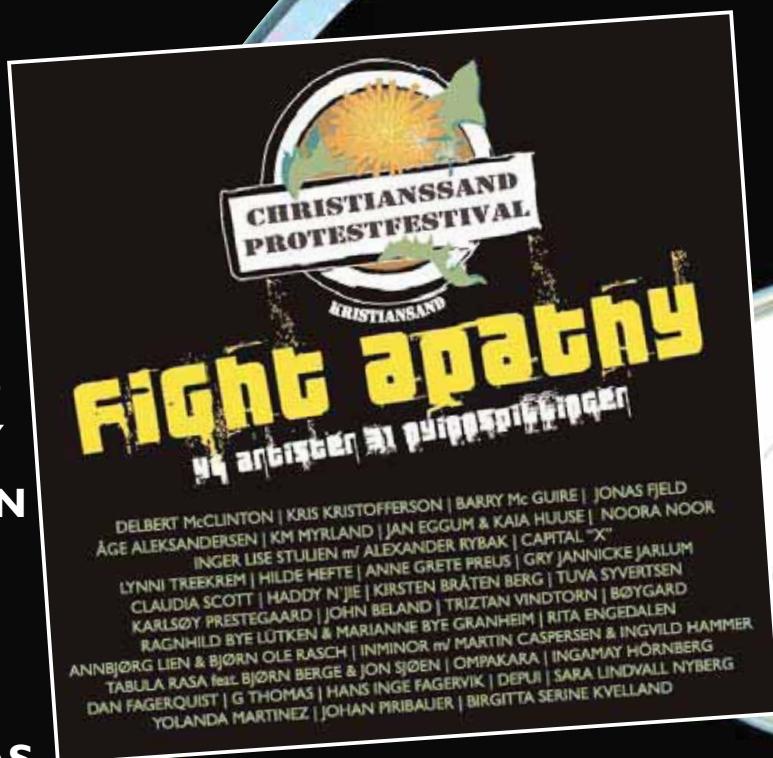

Selges i døra på arenaene under hele festivalen eller på www.protest.no

Du tror det ikke før du har hørt den!

46 artister,
31 nyinnspillinger

BL.A. ÅGE ALEKSANDERSEN,
JAN EGGUM, ANNE GRETE
PREUS, KRIS KRISTOFFERSON,
DELBERT MCCLINTON, BARRY
MCGUIRE, INGER LISE STULIEN
M/ ALEXANDER RYBAK, LYNNI
TREEKREM, TUVAS SYVERTSEN
(FRA VALKYRIEN ALL STARS),
KIRSTEN BRÅTEN BERG, JONAS
FJELD, ANNBJØRG LIEN, NOORA
NOOR OG KM MYRLAND.

Selges i døra på arenaene under hele festivalen eller på www.protest.no

DISTRIBUSJON: MUSIKKOPERATØRENE   PRODUSENT: SIGBJØRN NEDLAND
UTGIVER: PROTESTFESTIVALEN OG MTG. SPONSORER: MTG og MOSVOLD & CO

Lørdag 13. september – HAR VI MOT TIL Å VÆRE DRISTIGE?

Triztan-Teltet, Nedre Torv

1200 – 1600 PROTESTCAFE / FESTIVALOASE

Vertinner Silvia Kallevig og Nini Stoltenberg

Triztan-Teltet, Nedre Torv

1200 Engasjement i lunsjtiden: Bjørn Grinde: Menneskene i dyrehaven!

Adferdsbiolog Bjørn Grinde påpeker at dyr og mennesker er produkt av den samme evolusjonsprosessen. Det innebærer at vi er tilpasset å leve under gitte betingelser. Vi befinner oss i en slags dyrehage, fordi det industrialiserte samfunnet ikke byr på de forhold vi opprinnelig er tilpasset. Selv om vi er fleksible, og de fleste forandringer er positive, bidrar dette til høy forekomst av mentale problemer.

Triztan-Teltet, Nedre torv

1300 ProtestLitteratur! Jeg løper fra meg selv – Et portrett av Triztan Vindtorn

Ida Marie Brown leser og forteller

«Det er så normalt å være meg at jeg nesten har glemt hvordan det er å ikke være meg»
- Triztan Vindtorn.

4. mars 2009 døde lyrikeren og multikunstneren Triztan Vindtorn. Han var en sentral aktør på Protestfestivalen fra starten i 2000 til sin død. I sitt velskrevne, men viltre portrett av Norges eneste lyriker med slange-tights, løvemanke og samlemani, har Ida Marie Brown fanget poeten – nesten med hans egen penn. Hun tegner Vindtorn i regnbuens farger, med humor og dypt alvor. Akkurat slik vi kjente ham.

Triztan-Teltet, Nedre torv

1400 MINIKONSERT: Harald Thune

«Jeg har digga Kris siden jeg var 8 år. Når du har digga noen så lenge, så er de liksom ikke helt virkelige. Stålmannen, Lynvingen, Kris, og de folka der, skjønner? Så at jeg skulle varme opp for helten min var en drøm i seg selv. Som du husker så luftet jeg muligheten for en duett. Det ble ikke noe av, men jeg fikk lov til å synge «Sunday Morning Comin Down». Jeg sang denne og to av mine for et vakkert lydhørt publikum på Havana Etcetera. Lite ante jeg at Kris hørte på. Da jeg gikk av scenen sto han i backstagedøråpningen. Og da sa Store Kris til lille meg: «Thanks for playing my song. That was really good». Jeg fikk så hakeslepp at jeg takket ham på norsk: «Tusen takk, Kris» før jeg fikk summet meg,» forteller Harald Thune, som skal delta på innlemmelsen av Kris som en av festivalens inspiratorer litt senere i kveld.

Håndverkeren, Rådhusgt. 15

HOVEDARRANGEMENT / HELAFTEN

1900 INNLEMMELSE / MINIKONSERT:

Vidar Frøysnes presenterer Kris Kristofferson tekster på nynorsk.

Gjester: Harald Thune, Kirsten Daugaard, Arly Karlsen, Anita Magnussen Hernes og Inger Lise Stulien
Intro/Programleder: Sigbjørn Nedland

Kris Kristofferson (f.1936) innlemmes som Protestfestivalens femte inspirator fra 2014.

Vidar Frøysnes

Harald Thune

Anita M. Hernes

Inger Lise Stulien

Sigbjørn Nedland

Arly Karlsen

Lørdag 13. september – HAR VI MOT TIL Å VÆRE DRISTIGE?

Håndverkeren, Rådhusgt. 15

2000 - 9 x 12 Kjære Landsmenn! Tale ved Grunnlovsjubileet: Om JEG fikk styre landet!

Protestfestivalen har invitert ni mer eller mindre kjente meningsyttere til å holde sin «nyttårstale» som «statsminister» i Norge. Eneste kriterium er at deres tale ikke skal overstige 12 minutter.

2015 Johannes Joner

Skuespiller og regissør, onkel til skuespilleren Kristoffer Joner, far til Knut Joner. Johannes debuterte på film i 1987 og har spilt i en rekke kjente filmer, som «Over Stork og Stein» (1994), Hamsun (1995) og en rekke filmer med Olsen Banden Jr. Han har vært ansatt som skuespiller ved Oslo Nye Teater siden 1988. Tidligere har han vært både på Nationaltheatret, Torshovteatret, Nordland teater og Rogaland teater.

Han kommer opprinnelig fra Stavanger, men er bosatt i Oslo. Joner var regissør for forestillingen «Populærmusikk fra Vittula» ved Christiania teater, og hadde manus og regi for filmen Respekt.

2030 Jan Oddvar Skisland

Fra august 2014 er han sjømannsprest på Mallorca, men han som ble kalt en av tidenes best likte ordførere i Kristiansand, har hatt og har fortsatt mange baller i luften. Han representerte KrF som ordfører i en periode fra 2003, men så hoppet han av og meldte seg inn i Arbeiderpartiet. Skisland er Cand. theol. og har hovedfag på Norges Idrrettshøyskole. Han var toppsjef

i IK Start fra januar 2008, og medeier i konsulentfirmaet Mentor Partner. Før han ble sjømannsprest har han vært fakultetsdirektør for kunstfag ved UIA. Han sitter som styreleder for Kristiansand Havn og Friluftsrådernes Landsforbund og er i tillegg nestleder for Sørlandet sykehus og Nidarosdomens Restaureringsarbeider. Han har faktisk også vært styreleder i Protestfestivalen.

2045 Rune Edvardsen

Evangelisten som hadde den umulige oppgaven å ta over etter sin far Aril Edvardsen. Men Rune har klart seg bra og farter over hele verden for å holde konserter og kampanjer. Spesielt i Afrika og India har han tilbrakt mye tid. Han blogger gjerne fra sine reiser. I dag er han daglig leder i Troens Bevis Verdens evangelisering, som driver Sarons Dal.

Sommerstevnet i Sarons Dal i juli hvert år samler tusenvis av mennesker en hel uke. I tillegg er han leder for Dinastiftelsen. Han er også kjent som fredsmekler, humanitærarbeider og er på fornavn med flere statsledere. Kvindølen skal her få prøve seg i rollen som statsminister.

2100 Ingamay Hörnberg synger

Hun er svensk sanger, programleder og stemmeskuespiller. På 70-tallet var hun en av de mange svenske gospelartistene som inntok Norge. Hun solgte bøttevis med plater og kassetter. Ingamay var datter av en pinsepastor og giftet seg med en annen. Men tidlig på 80-tallet skilte hun seg og hoppet av fra det meste. Hun opptre med jevne mellomrom ennå og har gitt ut to plater de siste årene. I dag er hun først og fremst

kjent som TV-stjerne i nabolandet gjennom tjue år, med Barne-TV-figuren Skurt. Sangen hun er mest kjent for er hennes oversatte versjon av Cat Stevens «Morning Has Broken», «Tenk att få Vakna». Hennes siste plate «Dag til Ro» ble lansert på Protestfestivalen i 2005.

2115 Amal Aden

Navnet er pseudonym for kvinnelig norsk-somalisk forfatter. Hun har de siste par årene vært varamedlem i Pressens faglige utvalg og medlem av Den kulturelle skolesekkens faglige råd for litteratur. Hun er fast spaltist i ukeavisen Dag og Tid. Hun kom til landet i 1996 etter å ha vært gatebarn i Somalia i mange år. De første årene i Norge var tøffe, i møte med en annen kultur, barnevern og andre offentlige instanser som ikke

klarte å hjelpe henne. Hun endte i rusmiljøet på Grønland og levde i perioder på gata. I dag bor hun på Hønefoss med samboer og barn. Hun har gitt ut bøker og ble tildelt Zola-prisen 2010 for sitt arbeid med innvandrings- og integreringspolitikk.

2130 Bjørn Grinde

Biolog og forfatter. Han er utdannet ved Universitetet i Oslo med Dr. Scient og Dr. Philos i biologi samt studier i psykologi og antropologi. Ved siden av mer enn 100 vitenskapelige publikasjoner, har han skrevet en rekke populærvitenskapelige arbeider, blant annet i Aftenpostens A-Magasinet, samt flere bøker. Han brukes også mye som bidragsyter for radio og TV og som foredragsholder. Han jobber

som forskningssjef ved Divisjon for Psykisk Helse, Folkehelseinstituttet og Professor II ved Universitetet i Oslo. Han er spesielt interessert i å forstå hvordan evolusjonen har formet menneskesinnet, og hvordan slik kunnskap kan brukes for å gi bedre helse og livskvalitet.

Åpent: Mandag - fredag: 10 - 16, torsdag: 10 - 17

Kirkegata 15, Kristiansand tlf. 38 12 07 50 www.dntsor.no

DNT Sør

Lørdag 13. september – HAR VI MOT TIL Å VÆRE DRISTIGE?

**2145 MINIKONSERT: Tribute to Pete Seeger
m/Harald Thune, Vidar Frøysnes m.fl.
Hans Fredrik Jacobsen synger Erik Bye**

2200 Asle Toje

Utenrikspolitisk forsker og kommentator. Han er forskningsdirektør ved Det Norske Nobelinstitutt. Han har markert seg i den norske samfunnsdebatten og deltatt på Protestfestivalen flere ganger, sist i fjor. Han har vært spaltist i Klassekampen, Bergens Tidende, Dagens Næringsliv og = Oslo. Toje vokste opp på Byremo og i Drøbak og tok sin utdannelse ved

Universitetet i Oslo og Universitet i Tromsø før han tok doktorgrad i internasjonal politikk ved Pembroke College. Han ble utvalgt som gjesteforsker ved European Union Institute for Security Studies i 2008. Han har vært medlem av Det europeiske vitenskapsakademiet utvalg for unge forskere. Toje er uttalt tilhenger av en begrenset stat, en fri markedsøkonomi og sosialkonservativisme. I 2009 hevdet han Norge gikk inn i en kulturkamp, et begrep hentet fra Otto Von Bismarcks forsøk på å redusere Den katolske kirkes innflytelse i 1870-årene. Han er forfatter av flere bøker. Dagens Næringsliv har kalt han «en av landets mest lovende unge statsvitere».

2215 Christoffer Bråthen

34-åringen er en av drivkreftene bak Kontra, som fikk mye kritikk i media, blant andre fra Marte Gerhardsen, som også stiller i kveld. Kontra er et symposium der rike arvinger møtes under mottoet «Det tar bare en generasjon og forandre en nasjon». Christoffer er OSO-arving med en formue på 79 millioner ifølge Dagbladet. Han er opptatt av

at unge mennesker som arver mye ikke skal stigmatiseres, men engasjere seg i samfunnet. Han er ihuga entusiast for økologisk landbruk og har som ambisjon å drive det sjøl, uten subsidier. Han er brennende engasjert i det som rører seg i samfunnet, og har en alternativ livsstil som passer godt inn i Protestfestivalen. Nå skal vi høre han i rolla som statsminister i 12 minutter. Hvordan vil han utvikle samfunnet vi lever i?

2230 Anne Beathe Kristiansen Tvinneim

I den aller første festivalen i år 2000 deltok Anne Beathe som debattant. Det er derfor spesielt hyggelig å ha henne tilbake i forbindelse med 15-årsjubileet. Hun er fra Halden, er Cand Mag. med statsvitenskap, spansk og portugisisk fra Universitetet i Oslo, og har mastergrad i statsvitenskap fra samme sted. Hun er først og fremst kjent som politiker i Senterpartiet, der hun

nå er innvalgt i Senterpartiets sentralstyre som nestleder. Tvinneim var ansatt som politisk sekretær i Senterpartiet 1998-2000 og Senterpartiets stortingsgruppe 2002-2005. Hun var vikarierende politisk rådgiver i samferdselsdepartementet i 2006, og var fra 2011 til regjeringsskiftet etter Stortingsvalget i 2013 statssekretær i Kommunal- og regionaldepartementet.

2245 Marte Gerhardsen

Det vakte debatt da hun i fjor ble leder for den nye venstre-sentrum tanketanken Agenda. Hun kom i fra jobben som divisjonsdirektør i DNB, og før det var hun generalsekretær i hjelpeorganisasjonen CARE Norge. Marte er barnebarn av Einar Gerhardsen og datter av Rune Gerhardsen og Tove Strand. Hennes første utspill i Agenda var da hun gikk ut mot at unge arvinger møttes på symposiet

KONTRA for å diskutere samfunnsproblemer. Hun uttalte til Dagens Næringsliv at «det er helt greit at de møtes, men det er ikke greit hvis det er i lukkede fora at politikken blir til. Det er skummelt om samfunnet vårt skal styres av arv,» uttalte hun. Marte har vært i UD, både som diplomat ved ambassaden i Jakarta og som rådgiver i FN-avdelingen og miljøseksjonen. Hun er styremedlem i NOREF (Norsk ressursenter for fredsbygging) og er medlem i Rådet for Oslo-senteret for fred og menneskerettigheter. Hun har også vært medlem av AUFs sentralstyre. Hun takket ja direkte på radio til å delta på dette arrangementet etter at hun debatterte på NRK med festivalleder.

Programleder: **Ingamay Hörnberg (SVE)**

(inkl. minikonsert kr 250,- på billettservice og kr 300,- i døra)

Søndag 14. september – FilmSøndag

Til skuespiller Lars Andreas Larssens minne

FilmSøndag er en dag der film og frihet står i sentrum. Det er få spørsmål for hvilke filmer vi setter opp. Dagen preges av villskap, i ordets rette forstand. Her kan du risikere å se sære filmer, alvorlige dokumentarfilmer, latterfilmer, gamle klassikere, musikkfilmer eller noe helt annet. Vi har fra 2014 valgt å hedre Protestfestivalens trofaste deltaker, støttespiller, samfunnsdebattant, frie sjel og skuespiller Lars Andreas Larssen (1935-2014) med å la FilmSøndag bære hans navn. Larssen ble tidlig samfunnsaktivist. Allerede i 1962 startet han fredskontor i Stavanger sammen med kona Sonja Lid. Kontoret spredde seg til flere byer. I filmrolle debuterte han alt i 1957 i filmen Ni Liv, som vi (nesten) åpner årets FilmSøndag med. Hans siste filmrolle var i Olsen-bandens siste stikk i 1999. Larssens sønn Gaute Lid Larssen blir med som konsulent for FilmSøndag fremover.

1100 Vår Beste Dag

Regissør: Marius Søvik Bergersen

I filmen blir vi kjent med den energiske Ida og den verdensvante sjøulken Ernst, som ikke går av veien for å flørte med pleierne. De bor begge på et litt annerledes eldreinterne, der det ikke er tillatt å kjede seg.

20 min

1130 Ni liv (1957)

Regissør: Arne Skouen

30. mars 1943 ble mannskapet på skuta Brattholm angitt og tatt i arrest av tyskerne. Bare Jan Baalsrud unnslopp, og en eventyrlig flukt begynte. M/ bl.a. Jack Fjeldstad, Henny Moan, Alf Mallan og Joachim Holst-Jensen. Filmene var debutfilmene til Lars Andreas Larssen 91 min.

1305 ProtestFilm: Det er meg du vil ha

Regissør: Dag Johan Haugerud

Filmskaper Dag Johan Haugerud har vist en egen evne til å ta pulsen på den norske samtida. Han slo for alvor gjennom med den prisbelønte spillefilmen «Som du ser meg» (2012). Han fortsatte med «Det er meg du vil ha». Den handler om en kvinnelig ungdomsskolelærer, spilt av Andrea Bræin Hovig, som forelsker seg i en 15 år gammel elev. Filmene gjenforteller en sann historie. Sonja Evangs manus er basert på et nedskrevet intervju med læreren. Filmene er utviklet og innspilt i forbindelse med Norsk Dramatikkfestival 2013.

53 min

1400 Debatt etter visningen: Kan kjærligheten utfolde seg uten grenser? Hva med en lærer som lever ut kjærligheten til en elev under 16 år?

Kahlil Gibran sier i «Profeten» om kjærlighet: «Og ikke tro at du kan styre kjærlighetens kurs, for hvis den finner seg verdig, vil kjærligheten styre din kurs». Den østerrikske poeten Erich Fried skriver i et dikt, gjendiktet til norsk ved Carl Frederik Prytz: «Det er galskap / sier fornuften / Det er det det er / sier kjærligheten».

M/ bl.a. **Dag Vige, Unni Askeland**

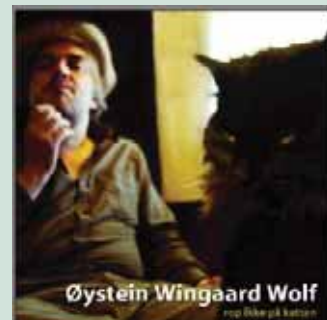
Debattleder: **Roger Christiansen**

1505 Den siste bohem – Om poeten Øystein Wingaard Wolf

Regissør: Bård Rønning

I filmen følger vi sangeren og forfatteren Øystein Wingaard Wolf helt nært. Han er en mann som lever og alltid har levd av ordet, i ekstrem forstand. I hans liv og sinn regjerer kreativiteten og spontaniteten fritt over trygghet og vane. «Den siste bohem» går under huden på Øystein og utforsker en sjel som flommer over av kunst, skjønnhet og kvinner.

47 min.

ALPHA & OMEGA
BEGRAVELSESBYRÅ AS
KRISTIANSAND

Søndag 14. september – FilmSøndag: til skuespiller Lars Andreas Larssens minne

1600 Bredo Greve: Filmrebell

Regissør: Filmjunkiene DA

Han var anarkist og provokatør, undergrunnsfilmskaper og frekk faen. Flere av dagens veteraner i norsk filmbransje startet karrieren hos ham. Allikevel er det få i dag som kjenner

Bredo Greve. I denne filmen blir vi tatt med på reisen gjennom Greves forunderlige filmhistorie; fra filmklubbene og modernismen på 60-tallet, til det samfunnsprotesterende og utflippa 70-tallet. Med bakgrunn fra boksing var Greve alltid klar for en god kamp, og han brukte filmen til å sette fingeren på problemer i samfunnet. Hans kritiske eksponering av bl.a. pelsdyrnæringen, Alta-utbyggingen og samfunnets brutale mekanisering er fortsatt skremmende aktuell. Legendarisk er hans «sensur-tester» i «Filmens vidunderlige verden», der han og Sissel Kleven iscenesatte norgeshistoriens drøyeste volds- og sexscener for å utfordre filmsensuren. Etter å ha vært sagnomsust på 60- og 70-tallet er Bredo Greves filmer dessverre blitt glemt. 80 min

2000 Club 7

Regissør: Even Benestad & August B. Hanssen

Club 7 var motkulturens og hippiebevegelsens mest markante forum i Oslo fra 1960-tallet og drøyt 20 år framover. Ingen annen klubb i Norge har hatt større kulturell innflytelse, vært en hetere intellektuell smeltedigel og viktigere fanebærer for en ny livsstil med etterdønninger den dag i dag. Club 7 er en symfonisk og assosiativt skildret film som utforsker livsløpet og samtiden til stedet som er blitt beskrevet som 20 år med kontinuerlig improvisasjon.

25 min

1730 Homo Ludens: Eller sju kapitler fra eit rastlaust liv

Regissør: Sondre Bjørgum

Om du kunne velja ditt eigen namn. Kva ville du heitt? Er den måte me tenkjer på, den mest naturlege for oss? Er me dei me har behov for å vera? Kva lengtar me etter? Kva gjer oss lykkelege? Dette er ein dokumentarfilm om den surrealistiske poeten Triztan Gyldenløwe Vindtorn. Det er ein film om enkeltmennesket si lengting etter meining og heilskap i tilveret. Den stiller spørsmål om kvifor me er dei me er, om vala me tek, kva som betyr noko for oss, og kva me søkjer oss mot. Det er også ein film om opprør og forståing for det framande. 120 min

Foto: Britt Vindtorn

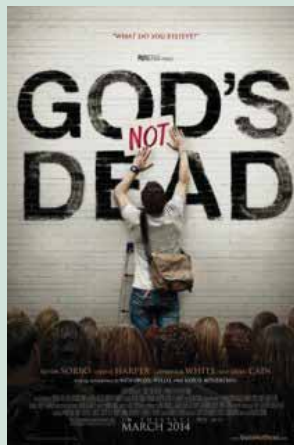

2030 Failure

Introduksjon v/ **Unni Askeland.** Den kjente kunstneren Unni Askeland filmes etter at hun ble forlatt av ektemannen. Hjerteskjærende, kliss naken og uten noen form for filter. 10. min

2100 God's Not Dead

Regissør: Harold Cronk

Filosofiprofessor Radissons CV blir utfordret av en av studentene hans, som tror på Gud. Professoren krever at studentene signerer et skriv om at «Gud er død», for å få vitnemålet sitt. Studenten Josh nekter som den eneste. Professoren stiller et ultimatum om å forsvare sin redegjørelse om at «Gud er ikke død» i en serie debatter med han og med klassen som, til slutt skal avgjøre hvem som vinner. Filmen lå i USA på Topp 500-lista over de mest populære filmene. Likevel blir ikke filmen vist i Norge, bortsett fra på Protestfestivalen. 113 min

1930 Urne nr. 235

Regissør: Marius Søvik Bergersen

Filmen tar utgangspunkt i et menneske som har gått bort, men som ikke har noen pårørende til å ta ansvar for prosessen som skjer når man dør. Filmen gir innblikk i den siste reisen, fra døden inntreffer og fram til urnenedsettelsen. Vi får møte og bli kjent med de ulike menneskene som har som jobb å være de siste som forholder seg til dem som har gått bort. Hvilket forhold har de til døden? 26 min

(Billettpris kr 100,- for en, to, tre, fire eller fem filmer. Forhåndssalg kinoen)

Mandag 15. september – EGOISME – EN FOLKESYKDOM?

«Djevelen er en kortpustet feier
står på taket med solen i ryggen
når fattigfolks drømmer ebber ut»
(Øystein Wingaard Wolf)

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1200 – 1600 PROTESTCAFE / FESTIVALOASE
Vertinner Silvia Kallevig og Nini Stoltenberg

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1300 Engasjement i lunsjtiden:
Trenger vi å finne frem igjen bohemen i dette
«ordentlige» samfunnet?

Kjell Nordström (Baron Von Bulldog) I samtale med kunstneren **Unni Askeland**

Oda Krogh tiltrakk seg og provoserte de unge mennene i Christianiaboheemen. Hun brøt ut av den vante kvinnerollen. Bare en gang lot hun sine ironiske evner få fritt utløp. Bohembudene ble publisert som Odas rasende hevn over forfatteren Hans Jæger etter at han litterært hadde utlevert både Oda og hennes lillesøster Bokken Larsson til den norske offentligheten.

Bokken døde i sitt hundrede år i 1970. Oda var gift med maleren Christian Krohg, som var bestefar til Guy Krohg, gift med Sossen Krohg. I 2001 deltok Sossen i det vi har betegnet som festivalens mest ideelle debatt gjennom de femten årene Protestfestivalen har eksistert. Temaet var «Bør anarkisme og bohemliv være et nødvendig korrektiv til lønnsomhetssamfunnet?» Sossen er i dag passert 90. Hun omtales som «den siste bohem». Laurie Grundt (91) ble kalt det samme, da han var festivalkunstner her i 2005. Unni Askeland regnes i dag som den eneste virkelige bohem i vårt land. Ari Behn sier til Protestfestivalen at Unni Askeland er ideel i en samtale om bohemliv.

Ordet «bohem» ble fra 1800-tallet brukt som folkebetegnelse for grupperinger eller underkulturer av kunstnere, forfattere, radikale og andre som hadde en livsstil som var ubundet av konvensjonelle normer, eller gjorde opprør mot tradisjonelle, gjerne beste-borgerlige moralbegreper. Over tid ble det også en betegnelse brukt om enkeltpersoner som gikk sine egne veier, og ikke alltid forholdt seg til storsamfunnets og borgerskapets lover, regler og normer.

(kr 100,-)

Håndverkeren, Rådhusgt. 15
1800 SAMTALE: Møte med
Felicia Feldt og
Mian Lodalen

Felicia Feldt skrev boken «Felicia försvann» om moren, den kjente «barneoppdragelsesguruen» Anna Wahlgren. Felicias og morens deltakelse i Skavlan vakte voldsomme diskusjoner. Mian Lodalen skrev boken «Krummeklubbens skamløse systrar» Hun har også skrevet en bok om sin far. Dette danner grunnlag for at de to damene møtes på Protestfestivalen. «Felicia Feldts gjentatte forsøk på å begrave moren og gå videre er dømt til å mislykkes. For de er jo helt like,» skriver Marit Slotnæs i Morgenbladet. Felicia er nummer tre i en søskenflokk på ni barn. Det var fire pappaer og enda flere menn. Men bare en mamma. Verdens beste mamma? Boken er en sår skildring av en barndom i skyggen av en selvopptatt mor, og hvilke spor det har satt i den voksne kvinnen. Mian Lodalens bok er også utgitt på norsk. Hun er aktivist, forfatter og engasjert i dyrerettigheter, feminisme, inseminasjon, kvinnekamp og politikk på venstresida. De to svenske kvinnene vil samtale om sine bøker, livet deres, og det vil være åpent for debatt og spørsmål, «latter og tårer», som de sier.

Programleder: **Monica Csango**

(kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

bico

Mandag 15. september – EGOISME – EN FOLKESYKDOM?

Rederiet, Vestre strandgate 12

2015 FOREDRAG: Den såre sannheten om skilsmissebarna!

m/ samlivpsykolog Frode Thuen

Den viktigste årsaken til at folk er fattige, er at de skiller seg. Dette fant forskeren Anne Hege Strand ut i sin doktoravhandling. Selv om skilsmisser fører til fattigdom, påvirker ikke det skilsmissetatistikken.

I et innlegg i Dagsavisen i fjor fikk Anne Holt stor oppmerksomhet, da hun karakteriserte skilsmisse som et betydelig samfunnsproblem: «Merkverdig nok bryr vi oss ikke om de tusenvis av ungene her i landet

som hvert eneste år gjennomgår sitt største mareritt». Samlivs-terapeut Sissel Gran fulgte opp i Morgenbladet med essayet «Skilsmissetanker». Hun kritiserer ideen om den lykkelige skilsmissen. Forfatter Gro Dahle tror vårt individualistiske samfunn gjør det vanskelig å sette barna først i en skilsmisse. Hvordan påvirker det oss at en halv million nordmenn har skilte foreldre?

«Et land som holder seg med fattigdom, blir aldri rikt»
- Hauk

Rederiet, Vestre strandgate 12

2100 SAMTALE: Eninntektsfamilier: Fattige foreldre med fattige barn?

Middekllassen i nyrike Norge blir rikere og rikere. Forbruket vårt i utlandet er på svimlende 85 milliarder. «Dere er som russere», sier stjerneforfatter Jan Guillou om hvordan vi fremstår i utlandet. Men rikdommen har en bakside. I følge NAV sin statusrapport fra 2012 om levekår og fattigdom i Norge har andelen barn i lavinntektsfamilier økt det siste tiåret. Et par i Norge med ett barn må tjene rundt en halv million kroner i året før skatt for ikke å være fattig. En enslig forsørger med to barn må tjene mer enn 400.000 kroner.

Organisasjonen Voksne for Barn mener både de rødgrønne og de blå har sviktet de fattige barna. Også Riksrevisjonen ved riksrevisor

Per Kristian Foss bekrefter den urovekkende utviklingen med at vi får flere fattige barn. Ifølge riksrevisoren gjør det offentlige for lite for at de skal få delta i sosiale sammenhenger.

Tidligere barneminister Anniken Huitfeldt hevdet i en kronikk i Dagbladet at det «viktigste vi kan gjøre for å forhindre fattigdom blant barn er å sørge for et sosialt utjevnet skolesystem, tilgang på billige barnehageplasser og et inkluderende arbeidsliv hvor det er plass til begge foreldrene». Men mange av de stadig økende antall enslige foreldre er i full jobb. Har vi drevet rovdrift på familiene? Har de tidligere statsministrene Kåre Willoch og Odvar Nordli rett i at regjeringens uvilje mot å øke barnetrygden er den fremste årsaken til barnefattigdom? Forsker ved Fafo Tone Fløtten bruker barnetrygden som eksempel på hvorfor det er blitt flere fattige barn: «Beregninger i Fordelingsutvalgets rapport viser at dersom barnetrygden hadde blitt regulert i tråd med reguleringen av folketrygdens grunnbeløp fra 1996 til 2006, ville lavinntektsandelen i barnefamilier ha vært to prosentpoeng lavere i 2006 enn den faktisk var». Den svenske forfatteren Nina Bjørk vil skrote arbeidslinja. Kanskje får vi da mindre forskjeller, men er det løsningen?

Fattigdom og sykdom forfølger hverandre, påpeker Steinar Westin, fastlege og professor i sosialmedisin. Ny forskning fra de amerikanske universitetene Harvard og Princeton viser at økonomiske bekymringer legger beslag på en stor del av de mentale ressursene et menneske har til rådighet. Daglig leder i Seema, Loveleen Rihel Brenna, mener fattigdom blant familier er tabu for mange. «Å være fattig i et rikt land er tøffere enn i et land der det er mange som er fattige», sier hun i et intervju med Fædrelandsvennen.

Debattanter:

Innledning v/ samfunnsgeograf **Thor Egil Braadland**

Ellen Hageman, samfunnsdebattant

Lars Gauden Kolbeinstveit, filosof i Civita

Frode Thuen, samlivpsykolog

Sveinung Rotevatn, stortingsrepresentant og medlem

Arbeids- og Sosialkomiteen (V)

Loveleen Brenna, foredragsholder og forfatter

Debattleder: **Vebjørn Selbekk**

Musikalsk innslag: **Lorene Spain**

(inkl. foredrag 150,- på billettservice, 200,- i døra)

Loreine Spain

Loveleen Brenna

Ellen Hageman

Lars Gauden Kolbeinstveit

Sveinung Rotevatn

Vebjørn Selbekk

PROFF PARKETT

Vakre og varige tregulv

Tirsdag 16. september – ER DAGENS NORGE I EN KOLLEKTIV TROSKRISE?

«Det gode er det passive som bøyer seg for fornuften.
Det onde er det aktive som utgår fra energi. Det gode
er himmelen. Det onde er helvete»
(William Blake 1757-1827)

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1200 – 1600 PROTESTCAFE / FESTIVALOASE
Vertinner Silvia Kallevig og Nini Stoltenberg

Triztan-Teltet, Nedre Torv
**1300 Engasjement i lunsjtiden:
Kunsten å dø er kunsten å leve**
v/ redaktør i Vårt Land, Erling Rimehaug

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1300 – 1500 DØDSKAFÉ
m/ domprost i Oslo Elisabeth Thorsen

Protestfestivalen inviterer til Dødskafe denne dagen. Dødskafe ble startet av den sveitsiske antropologen og sosiologen Bernard Crettaz i Paris i 2010. Nå er det i ferd med å bli en trend i flere land. Dødskafeen er et sted hvor man på tvers av forskjeller kan møtes for en åpen samtale om døden som en del av livet. Ideen er fri flyt samtale rundt bordet med mulighet for å belyse temaet døden fra alle tenkelige innfallsvinkler. Det er en samtalegruppe, ikke en sorg- eller terapigruppe. På en dødskafe kan fremmede mennesker møtes for å spise kake, drikke kaffe og diskutere døden.

Misjonshuset, Kristian IVs gate 35
1730 FOREDRAG: Nina Karin Monsen
«Sorg og lidenskap, filosofiske refleksjoner» (2013) er en annerledes sorgbok. Forfatteren byr modig på seg selv på godt og ondt. Men midt i alle utleveringene av sterke følelser og reaksjoner makter hun å reflektere over de store spørsmålene som er knyttet til liv og død, og forpliktende samliv mellom mennesker.

Erling Rimehaug

Nina Karin Monsen

Jan Åge Gabrielsen

Hans-Christian Vadset

Espen Ottosen

Dag Ringstad

Hun skaper gjenkjennelse, utfordrer til ettertanke og innbyr til kritisk dialog. Boken er båret av en intens tro – ikke bare på livet – men på Gud og det gode, og den er skrevet med sterk og ekte lidenskap. En omdiktning av Bob Dylans dikt «Not Dark Yet», med refrenget: Det er ikke helt lyst ennå – men sola er på vei opp! – avslutter boken.

Misjonshuset, Kristian IVs gate 35
1800 DEBATT: Inntil nylig ble katolisismen ansett som vranglære blant protestantiske kristne. I dag strømmer mange til katolisismen. Hva har skjedd?

Så sent som på 1980-tallet ble katolisismen og paven koplet med Satan og Antikrist. Men siden har mye skjedd. Listen over kjente troende som har konvertert til katolisismen er lang; Gerhard Hel-skog, Jahn Otto Johansen, Eskil Skjeldal, Nina Karin Monsen, Bernt T. Oftestad, Arne Berggren og Ragnhild Aadland Høen. Professor Janne Haaland Matlary fra Mandal kjenner vi som mangeårig katolikk og samfunnsskribent. I mars i år kom «det største religiøse jordskjelvet noensinne»: Livets Ord i Uppsala med senterets stifter og frontfigur Ulf Ekman i spissen var selve «flaggskipet» i trosbevegelsen og skarpest i kritikken mot katolisismen. Da Ekman bekjentgjorde at han ville konvertere, brakte det sinne og forvirring. Pastor Åge Åleskjær beskrev konverteringen som «en personlig tragedie».

Hva har skjedd? Er det tegn på endetiden, der selv troende skal gå «til fienden», eller er det de konservative kristne som har tatt feil hele tiden? Professor ved UIA Jan Inge Jenssen skrev en kritisk kronikk i avisen Dagen om tilnærmelsen til katolisismen. Ommund Tveit fra Birkenes skrev i samme avis: «Pavens ufeilbarlighet er en viktig vranglære» og «helgendyrkelse og Mariadyrkelse blir å tilbe andre enn Gud, og må nødvendigvis stride mot det første bud». At en prest gjør seg til mellommann mellom Gud og Jesus, anser han som blasfemisk.

Hvorfor velger likevel så mange katolisismen? Eyvind Freuchen var prest i Den Norske Kirke, men er nå katolsk prest. Han forklarer det på denne måten: «Det største problemet med protestantismen var ikke takhøyden, men at den mangler et trosmessig fundament». Han nevner et eksempel: «Vi hører ikke en eneste luthersk biskop i Norge tale det ufødte barns sak. Det er blitt tabu». Er det lutheranernes tapte kamper mot ny ekteskapslov, abort og avkristning, som har ført dem til erkefienden paven? Mange sørlendinger har gått på bibelskole hos Ulf Ekman. Hvordan ser de på det som har skjedd? Har de kastet bort år på ingenting?

Kristiansand Skippergata 26 - Tel 380 47 100
Arendal Torvet 9 - Tel 37 40 70 70
www.drommeplassen.no

Tirsdag 16. september – ER DAGENS NORGE I EN KOLLEKTIV TROSKRISE?

Debattanter:

Innledning v/ professor, statsstipendiat, Fritt Ord-prisvinner og konvertert katolikk **Nina Karin Monsen Vebjørn Selbekk**, redaktør i Dagen
Rudi Kessel, forfatter, ateist og frafallen katolsk prest.
Jan Åge Gabrielsen, lektor og leder Studentkirka, Grimstad (Han er tidligere student på Livets Ord, og var sentral i den karismatiske vekkelsen som samlet tusener fra hele Sørlandet utover 80-tallet)
Bror Haavar Simon Nilsen, pater og ordensbror i St. Dominikus kloster
Fader Christoforos, ortodoks prest
Jan Thomassen, naturfotograf

Debattleder: Hans-Christian Vadseth

Musikalsk innslag: **Hildegunn og Fader Christoforos**

(150,- på billettservice, 200,- i døra)

Frikirken, Tollbodgata 64

2000 DUELL/INTRO: Fravær av religion - nøytralitet eller verdiløshet?

NRK-anker **Siv Kristin Sællmann** møter Dagbladets kommentator **John Olav Egeland**

Debattleder: Kåre Melhus

NRKs Siv Kristin Sællmann startet en debatt om religion og nøytralitet. Det var ikke meningen, men det bare ble sånn, da hun ikke lenger fikk lov å bære kors som nyhetsopplser. «Hvor har man det fra at fravær av religion er nøytralt?» spør Vårt Lands samfunnsredaktør Erling Rimehaug og fortsetter: «Et samfunn der religion ikke synes, er ikke nøytralt. Da har man tatt et standpunkt om at religion er farlig». «Lengselen etter et livsnøytralt, offentlig rom ble en av de viktigste sakene i fjor. Verdigrunlaget til en nasjon er lett å fjerne, men hva skal det erstattes med?», spør Helge Simonnes i samme avis.

Frikirken, Tollbodgata 64

2100 SAMTALE: SAMTALE OM TRO OG TVIL:

Vi møter troende og ikke-troende mennesker som har vært i troskrise.

I samtale med Eva-Charlotte Stenset

Vårt Land-redaktør **Erling Rimehaug**, domprost i Oslo
Elisabeth Thorsen, forfatter **Rudi Kessel**, artist og billedkunstner **Dag Ringstad**, infoleder i NLM - aktuell med boken «Hvorfor skriver ikke Gud på himmelen» - **Espen Ottosen**, ateist og redaktør for boken Skepsis og deltaker «Omvend meg» **Kjetil Hope**.

Ordstyrer: Eva-Charlotte Stenset

Erling Rimehaug skrev boken «Når Gud blir borte» i en troskrise. Eskil Skjeldal skrev en artikkelserie i Dag og Tid med tittelen «Skuldinger mot Gud» i en troskrise. Rudi Kessel skrev boka «Hva skal vi med religion?», som ble relansert i år. Forfatter Jon Michelet skulle ønske han hadde en tro. Kjetil Hope har mistet troen et sted langs veien. Presten Asle Rossavik skrev en sterk kronikk på NRK Ytring om da han mistet troen, og sånn kan vi fortsette. Felles for dem som er med i denne samtalen, er at de er eller har vært i en eller annen form for troskrise. I magasinet «Philosophy Now» har William Lane Craig listet opp sju punkt om hvorfor Gud eksisterer. Bakgrunnen for artikkelen er at Time Magazine 8. april 1966 slo opp spørsmålet «Er Gud død?» som hovedsak. Blant de åtte begrunnelsene for Guds eksistens er bl.a. at «Gud er den beste forklaringen på at alt annet eksisterer», Men er det så enkelt? Hvordan kan vi tro på Gud i en ond verden? Hvordan kan vi tro på en Gud vi ikke kan kommunisere med? Kan man bestemme seg for å tro?

Musikalsk innslag: **Zowdiak** (med forbehold)

(inkl. intro/duell kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

Bror Haavar Simon Nilsen

Rudi Kessel

Siv Kistin Sællman

John Olav Egeland

Kjetil Hope

Jan Thomassen

Onsdag 17. september – VÅR VERDEN LUKTER IKKE SÆRLIG GODT (Jens Bjørneboe)

“Eg vender tilbake til landskapet der dei galne eingong var
Så mykje har endra seg, eg kan ikkje lenger sjå
luftegardane der dei vandra kvilelaust rundt”
(Lars Amund Vaage)

Triztan-Teltet, Nedre Torv

1200 – 1600 PROTESTCAFE / FESTIVALOASE

Vertinner Silvia Kallevig og Nini Stoltenberg

Triztan-Teltet, Nedre Torv

1300 Engasjement i lunsjtiden: Flertallet av landets biskoper har sagt JA til homoekteskap, men flertallet av Kirkemøtet sa NEI til homoekteskap. Må ikke de kristne snart legge fra seg «gamle dager»?

Samtale mellom biskop **Atle Sommerfeldt** og forfatter og infoleder i NLM **Espen Ottosen**
Ordstyrer: **Anders Tangen**

(100,-)

Triztan-Teltet, Nedre Torv

1400 ProtestLitteratur: Kritisk samfunnssyn og kosmisk bekymring v/ Kari Elisabeth Svare

Tida vi lever i behøver verdensbevisst litteratur. For noen år siden kritiserte og utfordret Gert Nygårdshaug forfatterstanden. Det skrives om blomsterpotter og tidlig sædavgang i en verden som holder på å rakne, sa han. Men hvordan tar man menneskehetens moralske dilemma inn i litteraturen? I ei tid da moral er avleggs? «Stjernesendt og sammen» er et innspill i Bjørnsonsk ånd, ut i fra et engasjement i samfunn og utvikling. Den presenterer umulighetene og mulighetene vi lever i og tar leseren med på ei reise verden rundt. Sjanger: Ren realisme og science fiction.

Rederiet, Vestre strandgate 12

1730 MINIKONSERT Deliberasjon

Deliberasjon spiller sterk samfunnskritisk musikk i sjiktet mellom pop og hiphop.

Deliberasjon består av **Andreas Røshol** – vocal, **Marius Trøan Hansen** - trommer, **Ørjan Læg Reid** – bass, **Christoffer Mietle Furuheim** - gitar, **Ola Brandsnes Vårtun** – piano, **Idar Eliassen Pedersen** – trumpet, **Alf Henrik Spilde Vaksdal** - laptop

Rederiet, Vestre strandgate 12

1800 DEBATT: Psykisk helse: Medikaliserer vi livet ved å gjøre normale livsvansker og kriser til sykdom og diagnoser? Gir diagnoseinflasjon økt marked og profitt for farmasøytisk industri? Er Dagbladet en pådriver for utviklingen?

«Å være menneske er en sykdom. Helbredelse er umulig. Men all vår streben står i å finne et smertestillende middel», skrev Hans Børli. Jan Inge Reilstad skrev i en kronikk at «mange selvmord kunne vært unngått, viss bruken av antidepressiva ble fulgt bedre opp». Han hadde sjøl opplevd selvmord hos en nær venn. Kronikken gjorde sterkt inntrykk på helseminister Bent Høie. Statsminister Erna Solberg brakte psykiske lidelser inn i sin nyttårstale og nevnte at halvparten av oss får en form for psykisk lidelse i løpet av livet. Tallet stadfestes av seniorforsker Ragnhild Ørstavik og divisjonsdirektør Elinor Major på Folkehelseinstituttet. Psykiske lidelser inkluderer bl.a. angst, depresjoner, psykotiske tilstander og rusavhengighet. Nye tall fra Folkehelseinstituttet viser at psykiske lidelser koster Norge mellom 60 og 70 milliarder kroner i året. Mange faller ut av jobb og blir trygdet, noen dør tidlig. «En av fem i Norge sliter til enhver tid psykisk. Vi vet at psykiske lidelser hindrer livsutfoldelse, lek og evnen til å utnytte egne ressurser.

Atle Sommerfeldt

Espen Ottosen

Hank Von Helvete

Jørgen Skavland

Sylfest Lomheim

Shaoib Sultan

**BLOMSTER
BAREN**

Lillemarkens · tlf 38 07 24 44
www.blomsterbaren.no

Onsdag 17. september – VÅR VERDEN LUKTER IKKE SÆRLIG GODT (Jens Bjørneboe)

Vi vet at kostnadene er massive, for samfunnet og for den enkelte, men mest av alt; vi vet at vi har behandlingsmetoder som virker og i tillegg er kostnadseffektive. Vi er alle med på å betale for kostnadene av vår felles psykiske helse. 40% av alle sykemeldinger skyldes psykiske lidelser». Disse linjene stod i et felles presseskriv fra en rekke fagfolk; blant annet legene Mads Gilbert, Ingvar Wilhelmsen, Finn Skårderud og Svein Øverland. Men filosof Rasmus Johnsen mener psykiatrien ikke kan gi oss det gode livet: «I dag kalles kjedsomhet depresjon, travelhet stress». Hans Skjervheim sa at «ein skal ikkje ta det diagnostiske språket med seg ut av sjukehuset; då blir heile verda eit sjukehus». Må vi slutte å kalle alt for sykdom? Er ikke det å leve en utfordring i seg sjøl? Hvordan skal samfunnet egentlig håndtere psykiske lidelser som faktisk har bakgrunn i det å leve?

Dagbladet er lenge beskyldt for å bedrive skremmelspropaganda med førstesideoppslag om sykdom. Helse selger! Dagbladet ble invitert til denne debatten. Redaksjonssjef Hilde Schjerve i Dagbladet oppgir bl.a. dette som grunn for ikke å delta: Utgangspunktet blir helt feil; for det første skriver vi lite om psykisk helse, og for det andre føler vi oss ikke kallet til å diskutere hvorvidt vi bidrar til medialisering av samfunnet. Protestfestivalen er uenig med Dagbladet, men har tatt svaret til etterretning og utfordret VG, som Dagbladet mener er mer rett adressat. VG har ikke besvart henvendelsen.

Innledning: **Hank Von Helvete** leser Psykodormsangen av Jens Bjørneboe

Deltakere:

Anders Tangen, foredragsholder og psykoterapeut

Jørgen Skavlan, allmennlege

Svein Øverland, psykologspesialist

Jan Inge Reilstad, universitetslektor og nå leder og initiativtaker «Kverulankatedralen»

Suzanne Aabel, blogger, realitystjerne og samfunnsdebattant.

Hank Von Helvete, artist og tidligere rusmisbruker

Debattleder: **Sylfest Lomheim**

(kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

Hotel Norge, Dronningens Gate 5 2000 FOREDRAG: Kunsten er himmelporten Den visjonære William Blake m/ forfatter og Blake-ekspert Geir Uthaug

«Fantasien er evigheten» har forfatteren og gjendikteren Geir Uthaug kalt sitt kåseri om William Blake, et av de store unntaksmennesker i historien. Blake (1757- 1827) levde hele sitt liv i London, ofte i stor armod, men hadde et usedvanlig rikt indre liv.

Blakes visjoner ble nedtegnet i gedigne poetiske billedverker som han kalte De profetiske bøker. Mens Blake ble neglisjert av samtiden, oppnådde han stor anerkjennelse i ettertid, og regnes i dag blant Englands største poeter og billedkunstnere. Geir Uthaug har skrevet den kritikerroste Blake-biografien «Den kosmiske smie», og har i år gjendiktet Blakes profetiske bok Milton, (ca. 1804) som foreligger for første gang på norsk. Uthaug vil lese fra Milton og andre av Blakes dikt i Boktellet torsdag formiddag, der han også selger signerte eksemplarer av gjendiktningen, som for øvrig utgis av Bokvennen med samtlige av Blakes fargetrykk.

Hotel Norge, Dronningens gate 5

2100 SAMTALE: Er Norge et rasistisk land? Har vi et gryende nynazistmiljø? Vil det i så fall øke i takt med stadig flere innvandrere?

m/ tidligere leder Norwegian Defence League (NDL) **Lena Andreassen**, forfatter av «Ålskade fascism: De svartbruna rörelsernas ideologi och historia» **Henrik Arnstad** (SVE), rådgiver ved Antirasistisk Senter **Shoab Sultan** og rådgiver av SIAN **Arne Tumyr**

«Den ekstreme nasjonalismen som preger Norge gjør oss uvanlig mottakelige for fascistiske ideer», hevder den svenske forfatteren Henrik Arnstad. «Fremmedfiendtlige vinder feier over Europa,» skriver avisen Vårt Land. «De suger næring fra misnøye med innvandring, ledighet, sparekutt og maktesløse politikere». Ehsan Fadakar skrev i en kommentar i Aftonbladet at Norge er et egoistisk land som behandler de fattigste som dyr; og at FrP har fått plass i regjeringen er «Urovekkende og pinlig». Lena Andreassen hevder Norge i dag har et nytt og voksende nynazistmiljø. Hun er tidligere leder av Norwegian Defence League (NDL), men nå avhopper. Hun frykter vi kan få samme tilstander som på 1990-tallet med mange politisk motiverte voldsepisoder. Før Andreassen ble leder i NDL, var flere overbeviste nynazister med. De har trukket seg, fordi NDL har alliert seg med proisraelske krefter i blant annet Kristent Samlingsparti. Redaksjonssekretær på nettstedet Vepsen, Tor Bech, mener det nynazistiske miljøet er dårlig organisert. Hvem har rett? Psykiateren Randi Rosenquist sier langt på vei at internett er en livsfarlig høyreekstrem boble: «Det finnes en rekke faktorer som forsterker for den som vil uttale seg ekstremt på nettet, og som forsterker negative, forenklete tendenser, gruppetenkning eller forenklinger. Det finnes veldig lite psykologisk forskning på områder», fortalte hun til det svenske magasinet «Psykologi».

Debattleder: **Anders Tangen**

(kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

Anders M. Tangen

Suzanne Aabel

Geir Uthaug

Lena Andreassen

Henrik Arnstad

Arne Tumyr

Foto: Alex Iversen

Foto Björn Leijon

www.husvarme.as | Voie 9 | 4623 Kristiansand S

Torsdag 18. september – HVA HAR VI EGENTLIG Å FEIRE I JUBILEUMSÅRET?

«Den siste matjord
Feies bort av vinden.
røtter mister taket.
Våre egne tynnslitte nerver
Kommer til syne»
(Helge Vatsend)

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1200 – 1600 PROTESTCAFE / FESTIVALOASE
Vertinner Silvia Kallevig og Nini Stoltenberg

Triztan-Teltet, Nedre Torv
**1200 Engasjement i lunsjtiden: Geir Uthaug
leser fra Milton og William Blake**

Triztan-Teltet, Nedre Torv
 **1300 Engasjement i lunsjtiden:
Søta bror – ikke lenger like søt?**

Kåsør er **Jon Eirik Lundberg**, også kalt Dr. Lundberg fra Son i Vestby, nå bosatt i København. Han er musiker, poet, driver Læsø Kunsthal i Kattegat og er forfatter bak det surrealistiske prosaverket SVERIGE, utgitt på Aschehoug i 2005.

«Nordmennene er rett og slett utilnærmelige.
De liker individualisme, men misliker individer»
- George Mike

I år er det hundre år siden Tove Jansson – Finlands store svenskspråklige forfatter og Mummitrollets mamma – ble født. I dag ønsker majoriteten i saunaens og Mummitrollets land å kvitte seg med det svenske språket. «Århundrer med kontakt, forståelse og vennskap står for fall når finnene vil kvitte seg med det svenske språket, skriver en annen finsk forfatter, Märta Tikkanen. Hun beskriver det som den mest seiglivede debatten på lenge i finsk presse. Grunnloven i Finland slår fast at landet har to nasjonalspråk – finsk og svensk. Sverige og Finland deler historie fram til krigen i 1808-09, da Finland ble en del av storfyrstedømmet i det russiske keisers imperiet. «Takket være at den svenske loven fremdeles ble respektert, klarte vi oss gjennom en bølge av russisk påvirkning,» hevder Tikkanen.

I år er det tohundre år siden Norge ble tvunget inn i en union med Sverige. Senere ble vi kvitt dem helt. I dag importerer vi svensk arbeidskraft som aldri før. Står Sveriges posisjon som Nordens store-bror for fall?

Etter at Norge ble en oljenasjon og har styrt unna EU-medlemskap, har svenskenes posisjon som søta bror ikke bare blitt utfordret, men har vært i fritt fall. Hadde ikke svenske ungdommer kunnet valfarte til arbeidsplasser i norsk sørvisnæring, hadde ungdomsledigheten over Kjølén vært enda mer katastrofal enn den er. På tampen av 2011 ble Petter Northug attpåtil kåret til årets svenske idrettsstjerne. Under OL i år fikk han førstesideoppslag i svenske aviser, men fordi han ble slått av svenskene. Likevel: Har ikke mange av oss fortsatt en skjult kjærlighet til Sverige? Og har ikke den helt andre og dypere årsaker enn mulighet til billig grensehandel? Vi har utfordret norske Jon Eirik Lundberg, bosatt i København til å kåsere om Sverige.

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1400 Barnetimen: TOVE OG TROLLENE

Det er i år 100 år siden Tove Jansson ble født. «Jeg ville aldri ha forsøkt meg på å skrive uten den barndommen jeg hadde,» sa forfatteren som voksen. «Hun skrev seg inn i hjertet mitt da jeg var barn, og jeg elsker fortsatt barnebøkene hennes,» forteller **Kari Elisabeth Svare**.

De fleste kjenner til mummitroll, mumrikker, hemuler, filjonker, Lille My, Hufsa og Snusmumrikken. Toves barndom derimot vet vi ikke like mye om. «Jeg vil veve sammen barndom og diktning i en fortellerforestilling for store og små», forteller Svare. Hun er forfatter av boka «Litt som sola sjølv». Hun kommer med to nye bøker i 2014, en roman og ei diktsamling. Hun er silkemaler og har hatt til sammen 18 utstillinger.

Torsdag 18. september – HVA HAR VI EGENTLIG Å FEIRE I JUBILEUMSÅRET?

Håndverkeren, Rådhusgt. 15

1730 MINIKONSERT: Kristian Valen

Her blir det en hylende morsom åpning på landbruksdebatten. Valen presenterer her en miks av parodier på musikalske artister fra inn- og utland, samt kjendiser fra Norge og annen Stand Up. Gled dere!

Håndverkeren, Rådhusgt. 15

1800 SAMTALE: Er tiden i ferd med å ebbe ut for norsk landbruk?

I år er det 200 år siden bondehøvdingen Søren Jaabæk fra Mandal ble født. I år er norsk landbruk og norsk matproduksjon mer i søkelyset enn på mange år. Den nye regjeringen vil ha mer kostnadseffektiv matproduksjon. Men billigproduksjon har ofte en guffen bismak. Hva ville Søren Jaabæk ha sagt i dag? I 1865 stiftet Jaabæk organisasjonen «Bondevenane» etter inspirasjon fra Danmark. Bondevenane spredde seg over hele landet og var en stor maktfaktor i den korte tiden organisasjonen eksisterte. Den la grunnlag for en rekke tjenester vi har regnet som naturlige, bl.a. samvirketjenester og sparebanker. Han var også indirekte sentral i opprettelsen av partiet Venstre, da han la hele sin organisasjon under lederskapet til Sverdrup i 1870-80-åra.

I dag er Norsk landbruk et mer hett debatttema enn på mange år. I Vestby sa landbruksminister Sylvi Listhaug ja til IKEA på verdifull matjord. Listhaug avviste i spørretimen i Stortinget forbud mot bygging på matjord. «Det er svært risikofylt å fortsette nedbyggingen av matjord. Det vil gjøre oss mer avhengig av et usikkert verdensmarked,» skriver Finn Roar Bruun, leder i Naturviterne. Han får støtte fra bl.a. Kåre Willoch. Nationen skriver: «Snart er det ikke mer ubrukt matjord igjen i verden. Det er et problem fordi verdens befolkning vil fortsette å vokse. En mulig løsning er å dyrke mat i høyden.»

Bjørn Egil Flø skriver i Syn og Segn at «me må kome oss ut av dogma til skrivebordsøkonomane om at stadig intensivering, effektivisering og produksjonsauke vil føre oss nærare dei politiske måla om eit berekraftig landbruk». Gyro Knutsdotter Homme, som er dyrlege i Setesdal, sier til samme magasin at «ein pressar husdyra til å yte meir, noko som utfordrar helsa og velferda deira. Den intense produksjonen gjer også at mindre gras- og utmarksareal vert nytta, noko som får konsekvensar for kulturlandskapet». Forfatter Svenn Arne Lie går så langt som å si at «faktum er at norsk landbruk er i krise, og Sylvi Listhaug er heilt uskyldig».

Samtidig kom krisen i Norsk kylling på bordet. I en rettssak kom det fram at flere år gammelt kjøtt var brukt i produktene. «Billig mat er dyrt for samfunnet. Antibiotika er en velsignelse for folkehelsen, men hvor lenge holder velsignelsen?» spør Kari Gåsvatn i Nationen.

Misbruket av antibiotika i landbruket er alvorlig, hevder Verdens helseorganisasjon. Selv om Norge ligger på bunnen i bruk av antibiotika er eksempler som norsk kylling blitt en tankevekker. «Grunnen til at vi har høns, er at vi vil slippe å spise Prior,» sier hobbyoppdretter Kirsten Lunde til Dagens Næringsliv. «Vi har fått multiresistente bakterier inn i de tusen hjem», sier Marianne Sunde, forsker ved Veterinærinstituttet. I forfjor oppdaget hun og kollegene at 43 % av alle slaktekyllingene hadde såkalt ESBL-bakterier i seg. «43 % er et ekstremt høyt tall. Jeg skjønner ikke at det ikke er blitt fokusert mer på det,» sier Astrid Louise Wester, spesialist i mikrobiologi og næringsmiddelbårne infeksjoner ved Folkehelseinstituttet. Vi har importert ferdigresistente egg. Avlsdyrene, besteforeldrene, bærer med seg resistensen, sier Turid Berglund i Mattilsynet. Selv økologiske produsenter som Stange og Holte gård sliter med å finne kyllinger som er «rene».

Vitenskapskomiteen for Mattrygghet har levert en rapport som sier at økologisk mat ikke er bedre enn annen mat. Nationen skriver at Matindustrien nå vil gi oss mindre salt, sukker og fett, og vil vi skal spise mer frukt og grønnsaker, som er proppet med sprøytemidler, og stiller spørsmålet om det er noe bedre. Stortingspartiene har valgt noen av sine mest erfarne politikere til å fronte landbrukspolitikken på Løvebakken; slik som Marit Arnstad, Knut Storberget og Karin Andersen. «Landbruk er blitt vår tids store verdispørsmål,» skriver Kari Gåsvatn i Nationen. Da Listhaug besøkte Åsmund Nordstoga i Vinje, fikk hun spørsmål om hun ville legge ned livene deres. I følge Nationen reiste hun videre uten å gi noe svar. Hvor alvorlig er situasjonen for norsk landbruk? Og hva er konsekvensene for oss forbrukere?

Debattanter:

Intro: **Seeds of death**

Innledning v/ stortingsrepresentant Sp **Per Olaf Lundteigen**

Tore Askildsen, ordfører i Mandal

Leiv Rygg, ordfører i Bygland

Birte Usland, fylkesleder Vest-Agder Bondelag

Morten Ørsal Johansen, stortingsrepresentant og landbrukspolitisk talsmann FrP

Margit Vea, forfatter av bøker om barnemat, kursholder og matspaltist i Aftenposten

Programleder: **Stein Gauslaa**

Poetisk innslag Rolf Jacobsens «Den lille bonden» og Henrik Wergelands «Bonden og ormen».

(inkl. minikonsert. kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

Foto Grethe Nygaard

Kristian Valen

Per Olaf Lundteigen

Leiv Rygg

Stein Gauslaa

Margit Vea

Birte Usland

Torsdag 18. september – HVA HAR VI EGENTLIG Å FEIRE I JUBILEUMSÅRET?

Rederiet, Vestre strandgate 12

2030 MINIKONSERT: Small Pocket Of Resistance

Raggae fra Harald Eikeland og co

«Et folk som glemmer sin historie
har ingen fremtid at vente»
- Henrik Wergeland

Rederiet, Vestre strandgate 12

2100 SAMTALE: Grunnloven er 200 år, men ironisk nok kan Norge i jubileumsåret overføre ytterligere makt fra norske til europeiske organ (EØS).

I følge Grunnloven skal lovgivende makt utøves av folket gjennom Stortinget, utøvende makt ligge til Kongen og dømmende makt til domstolene med Høyesterett som øverste instans. Samtidig som Norge i år markerer 200-årsjubileum for Grunnloven, er det også 20 år siden EØS-avtalen kom. Den har i praksis gitt EØS-retten forrang fremfor norske lover. I dag har Norge tatt inn 9700 EU-regler i egne lovverk. Det utgjør omtrent tre fjerdedeler av EUs regelverk, ifølge EØS-rettssekspert Fredrik Sejersted. «Det er ikke Noregs Grunnlov, men EUs som i stigende grad faktisk gjeld her til lands,» sier Erik Oddvar Eriksen, leder ved Arena – Senter for Europaforskning - til Klassekampen. «Formelt sett er det ikke grunnlovsstridig å gi fra seg suverenitet til internasjonale eller europeiske organ. Noreg kan leggje ned veto mot kvar einaste EU-regel, og Stortinget kan i prinsippet kor tid som helst og med vanleg fleirtal seie opp EØS-avtalen. Reelt sett er biletet eit anna,» sier Eriksen.

Erling Rimehaug skriver i Vårt Land at «grunnloven er uthulet. Gjennom to folkeavstemninger har det norske folket sagt nei til EU. Da er det et paradoks at Norge er minst like innlemmet i EU som mange av medlemsstatene. EU er et forsøk på å realisere de konstitusjonelle idealene i en annen ramme enn nasjonalstaten. «Alle er samde om at Grunnlova er under hardt press,» skrev Klassekampen 15. februar i år. «Grunnlovas bokstav er viktig, men den politiske kulturen er viktigare,» sier Trond Giske. President i Eftas overvåkningsorgan Esa, Oda Helen Sletnes skriver i Dagens Næringsliv at «Norge sakter akterut og ikke følger opp sine forpliktelser etter EØS-Avtalen». Er det i så fall bra eller dårlig?

Debattanter:

Innledning v/ leder for Arena – Senter for Europaforskning

Erik Oddvar Eriksen

Benedikte Pryneid Hansen, nestleder Nei til EU

Per Olaf Lundteigen, stortingsrepresentant Sp

Jan Erik Grindheim, leder Europabevegelsen

Debattleder: **Finn Holmer Hoven**

(inkl. minikonsert. kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

Erik Odvar Eriksen

Benedikte Pryneid Hansen

Per Olaf Lundteigen

Jan Erik Grindheim

Finn Holmer-Hoven

Vi hjelper deg...

...å sette ting i system

Regnskap handler om rutiner og orden. Vi sier ikke at det ser slik ut etter vi har vært på besøk – men vi setter i hvert fall vår ære i å kunne mest mulig om akkurat dine utfordringer i dagliglivet.

Vekstra - hverdagen blir lettere når du kan regne med noen!

Autoriserte regnskapsførerselskaper

E-post: roger.christiansen@vekstra.no | Tlf. Kristiansand: 38 14 42 30

Tlf. Søgne: 38 16 60 31 | Tlf. Hånes: 38 04 90 40 | Tlf. Øvrebø: 38 15 09 20 | Tlf. Mandal: 38 27 29 20 | Tlf. Ja-Data Farsund: 38 39 61 30

Vekstra

Fredag 19. september – FANGET AV LYKKETYRANNIET?

«Gikk oss vill i tryggheten, men nå er vi tilbake her ved stupet, det kjenner vi»
(Britt Larsen)

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1200 – 1600 PROTESTCAFE / FESTIVALOASE
Vertinner **Silvia Kallevig og Nini Stoltenberg**

Triztan-Teltet, Nedre Torv
1300 MENINGSBRYTNING: Kvinner og vin – er lykken blitt en spenstig italiener?

Kvinner har byttet ut kaffekoppen med vinglasset. I 1973 drakk menn tre ganger så mye alkohol som kvinner. I dag drikker menn dobbelt så mye. Yrkeskvinner drikker mye mer enn dem som er hjemme. Kvinner med god råd drikker mer enn de med dårlig råd. Ugifte/skilte kvinner drikker mer enn gifte. Nye tall viser at forbruket av italiensk rødvin vokser i rekordfart. Det er spesielt kvinner med høy utdanning som skjenker røde delikatesser fra støvlandet.

Hva tenker forretningskvinne og livsnyter **Åkki Lidi** om utviklingen? I duell med **Mina Gerhardsen** fra Actis.

Ordstyrer: **Øyvind Økland**

(kr 100,-)

Håndverkeren, Rådhusgt. 15
1800 SAMTALE: Yoga og mindfulness – meditasjon for mental og fysisk helse – eller forkleddt buddhisme?

m/ fysioterapeut og instruktør i Mindfulness og medisinsk Yoga **Anette Langdal** og buddhistmunk **Sāzen Larsen Kusano**

Ordstyrer: **Liv Ekeberg**

«Folk i Vesten strømmer til mindfulness-kurs for å lære å tenke positivt», skriver journalist Sybille Hildebrandt i danske Videnskab. Metoden lar deg løse psykiske problemer ved å observere følelsene

dine på en nøytral måte, mens de farer forbi ditt indre blikk – som skyer som glir over himmelen.

Mindfulness har grobunn i buddhismen. Mindfulness er vestliggjort av amerikaneren Jon Kabat-Zinn.

Yoga er en samling mentale og kroppslige teknikker med tilknytning til de indiske religionene buddhisme og hinduisme. I vår tid presenteres yoga som en ikke-religiøs disiplin for personlig utvikling. Det handler om konsentrasjon og fokusering, om å ta kontroll over eget mentalt og kroppslig liv. Å praktisere yoga er blitt like vanlig som å gå på treningssenter.

I en reportasje i Dagen hevdes det at den koreanske buddhistmunk Seung Sahn begynte å spre Mindfulness i USA. En annen inspirator er buddhistmunk Thich Nhat Hanh, en av verdens mest profilerte buddhistmunker, som også har snakket mye om fred og møtt en rekke statsledere. Leder for den kristne Peterstiftelsen Joachim Grün er skeptisk til denne formen for meditasjon. I en lengre reportasje i avisen Dagen sier han at «selv om den vestlige varianten av mindfulness har blitt gjort sekulær, er den ikke helt fri fra sin buddhistiske mor». I 1979 advarte biskopene i Den Norske Kirke sterkt mot meditasjon. I dag er situasjonen annerledes. Biskop Ole Christian Kvarme har meditert daglig i årevis.

Presten Tore Laugerud leder den norske avdelingen av dialogorganisasjonen Areopogos. Grün sier til Dagen at «det er rystende at Hanh identifiserer mindfulness med Gud, Den hellige ånd og Guds rike – uten Jesus Kristus» og kaller det for «terminologisk okkupasjon». Tibets åndelige leder Dalai Lama er kritisk til trenden med Mindfulness i Europa: «Vesten har ingen tradisjonelle buddhistiske land, så de bør bevare sine egne religioner. Det er mye trygghet».

Protestfestivalen setter søkelys på de nye trendene Mindfulness og Yoga og stiller spørsmålet om de er sekulære eller religiøse. Og ikke minst: Hvilken hjelp er det å finne i dem?

(inkl. samtale og konsert kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

Håndverkeren, Rådhusgt. 15
1900 SAMTALE: Har vi et lykketyranni?

«Å være ulykkelig er tabu i dag. Alle skal liksom være så lykkelige og ha det så bra. Å slite med noe i hverdagen, ha det tungt på en eller annen måte, skal det ikke snakkes om,» sa tidligere fotballspiller Fredrik Strømstad i et intervju med Fædrelandsvennen. Forfatter, blogger og journalist Lene Wikander fikk stor oppmerksomhet etter sin deltakelse på NRKs talkshow Lindmo, der hun tok et skarpt oppgjør med lykketyranni.

Rimelig på revisjonsoppdrag som kan løses på mail - f.eks. kapitalnedsettelse, tingsinnskudd, omdannelse, avvikling m.m. Send uforpliktende mail for tilbud.

Nye Glommen Revisjon AS

Mail: tom@nyeglommenrevisjon.com

ÅSA BERGEM STUDIO

Rathkes gate 9 0558 Oslo

Tlf: 40455770

www.fotokreativ.no

Fredag 19. september – FANGET AV LYKKETYRANNIET?

«Vi er besatt av lykke her oppe på toppen av verden. Er du ikke lykkelig, finnes det en diagnose for alt, og opplever du disharmoni, må den straks repareres», skrev hun i en kronikk på NRK Ytring.

Lykketenkningen går tilbake til gammel tid. Professor i samfunnspsykologi Joar Vittersø nevner i Morgenbladet at «Sokrates ble dømt til døden fordi han oppfordret til å pleie sin sjel og bruke tid på å utvikle sine dyder og sitt potensial». Positiv psykologi som fagfelt oppsto for fullt rundt år 2000, og vil se hvordan man kan videreutvikle livet til vanlige mennesker. Lykkeforsker Lisa Vivoll Straume skrev at «øvelser i positiv psykologi har effekt dersom man er villig til å legge innsats i det». Bloggeren Johanne Magnus skrev en kronikk i Dagbladet om at det i omtrent alle ledige stillinger kreves «personer som kan yte maksimalt», «har pågangsmot» og «er selvstendige».

Psykiater Jørgen Mortensen er kritisk til lykketenkningen og slår et slag for god gammeldags melankoli. Han mener man heller burde «verdsette tristhetens kunstneriske og filosofiske egenskaper». Psykolog Gry Stålsett skriver i Vårt Land at «depresjonsepidemien ligg under overflaten. Det er den nye skammen. Vi trenger motkultur mot perfektjonisme». Også psykolog og filosof Ole Jacob Madsen har et kritisk blikk mot populære selvhjelpsoppskrifter i sin nye bok «Det er innover vi må gå». Bloggeren Helene Spro (39) fra Sarpsborg skriver i sin blogg: «Du har et valg her i livet: Du kan enten le eller gråte av det. Jeg velger å le.»

Morten Horn, lege og ateist, skriver i Vårt Land: «Vi mennesker lever våre liv i en naiv tro på at "det går bra til slutt". Nyere forskning bekrefter også at Sørlandet scorer lavt på levekår. Agder-fylkene scorer dårlig på mye. Vi har mange unge uføre, flere på arbeidsavklaringspenger, økende kriminalitet, høyt forbruk av vanedannende legemidler osv., noe som står i sterk kontrast til at «alt er så greit» her nede. Er lykken på Sørlandet falsk?

Har vi et lykketyranni? Hva er konsekvensene? Er det så viktig å tenke positivt? Bør vi ikke heller slå et slag for realismen og kanskje for melankolien?

Debattanter:

Gudrun Kristine Svensson, livsnyter og skribent

Thora Sæther, coach

Leiv Gabrielsen, forsker og psykolog Abup

Andreas Aamodt, spesialist i klinisk psykologi

Mona Krahl Johansen, sosionom og daglig leder Minos

Debattleder: **Alf Kjetil Igland**

(inkl. samtalene og konsert kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

*«Depresjonen er en djevel
Som tygger på sjela mi
Metodisk, metodisk
Og når eg forsøker å rive djevelen
Ut av kroppen min
Glipper han mellom hendene mine
Mens han ler denne hånlatteren sin»
(Gunnar Lunde)*

Håndverkeren, Rådhusgt. 15

2100 Depressiv aften m/ General Forsamling:

Fra Jærens forblåste og gudsforlatte strender kommer mannen som kaller seg General Forsamling. Med sine nidviser om brennevin, kvinnesvik og depresjoner, sprer han det glade budskap.

Mange av sangene heter noe med blues. «Brennevinblues», «Gravblues», «Åleinablues» og Morfinblues». Sjøl sier General Forsamling, som egentlig heter Børre - at han alltid har likt god gammel blues og countryblues. «Jeg pleier å si at i hver god sang dør det minst en person», sa han til Wimp-magasinet. General Forsamling regnes i samme kategori som Bjella og Tønes.

(inkl. samtalene og konsert kr 150,- på billettservice, kr 200,- i døra)

Alf Kjetil Igland

Andreas Aamodt

Leiv Gabrielsen

Gudrun K. Svensson

Mona Krahl Johannesen

Thora Sæther

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

Motstrømmens egenverdi

Harald Stanghelle

Det er et helt lite under at Protestfestivalen nå er kommet i en alder det er naturlig å jubileums-markere. Det har skjedd mot mange odds. For det har ikke manglet på motgang i denne helt spesielle festivalens historie.

Det er da også en festival som går motstrøms. Der andre kaster seg på den ene bølgen etter den andre, så markerer Protestfestivalen sin uavhengighet av den til enhver tid rådende tidsånd. Den legger seg på tvers der andre går i takt. Slik utfordrer den de til enhver tids rådende moteretninger.

Slik gjør at noen velger å ta den til inntekt for det ene eller andre standpunktet. Og slik er Protestfestivalen anklaget for alt fra ekstrem radikalisme til kristen nykonservatisme. Alt er like feil. Ganske enkelt fordi Protestfestivalens credo er å sette under debatt det som altfor ofte forsvinner under samfunnsradaren. Festivalen har gitt stemme til de stemmeløse og mikrofon til det usagte. Slik har den vokst frem med en egen identitet, ulikt alt annet i den rikholdige festivalfloraen i dette landet.

Ikke minst fordi Protestfestivalen insisterer på at statsråd og rusmisbruker, lege og pasient, redaktør og leser, samfunnsstøtte og samfunnsstormer, ja, «fant og fagnamann», som det en gang hette, skal sitte i det samme panel og diskutere samme sak. Her utviskes forskjellen mellom elite og folk flest. Det er det som gjør denne Kristiansands-festivalen så spennende, fargerik og unik.

Og bak står ildsjelen Svein Inge Olsen. Han viser frem betydningen av ikke å gi seg, men være tro mot en ide om den aldri så mye går motstrøms. Festivalikonet Erik Bye ville nikket anerkjennende over innsatsen. For vi trenger slikt. Det og de som går motstrøms har en egenverdi i et samfunn. Vi tenker nytt og korrigerer oss selv i møte med motstrømmen. Derfor er den vaksinen vi så sår trenger mot den selvtilfredse likegyldighet.

Gratulerer og stå på!

Verdi kameratene

Mosvold & Co AS

Fiskeeksperten Reintarsen

Tlf.: 38 12 24 42 | post@fiskeeksperten.no
www.fiskeeksperten.no

Sødal Invest AS

BRG Entreprenør har alle virksomhetsområder i Agder fylket og tilbyr tradisjonelle entreprenør tjenester innenfor total-, ferdig- og delvis entreprenør. Vi utfører bygging og reparasjon for private og offentlige byggherre.

BRG Elverk driver primært med utbedring av vannings-, ledelys- og fjellvarmerettninger, hovedsakelig i de områdene hvor BRG har entreprenørvirksomhet. BRG kan derfor være en god kontaktpunkt for grunneiere og eiendomsutviklere som ønsker å ferdig sine vannledningsnett.

BRG

Tanger 6
4008 Kristiansand
telefon: 38 08 62 00
brg@brg.no
www.brg.no

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

Sanne protestanter

Magne Lerø, Redaktør i Ukeavisen Ledelse

Verden er proppfull av folk som jakter lønnsomhet, som sier det gjelder å gi markedet hva det vil ha, som kaster seg på de siste trendene og rir på de hotteste bølgene. Som om verden går framover ved at stadig flere går i takt. Som om livets mening er å drive med. Som om det som er sant og rett handler om å lukte seg fram til det som er politisk

korrekt og henge seg på standpunkter som det er kostnadsfritt å innta.

Protestfestivalen er det motsatte av dette. Protestfestivalen er en uregelmessig verden med bøyingsmønstre som forandrer seg hele tiden. Protestfestivalen er blitt et lite eldorado for mennesker som insisterer på å tenke selv, å kjenne etter i eget liv hva som bærer og som våger å stå fram med det de tenker, det de vil være og tro på, selv om flertallet rister oppgitt på hodet. Protestfestivalen er et kreativt kaos, et oppkomme av friske ideer og meninger noen får bakoversveis av. Et sant demokrati kjennetegnes av at det gis rom for avvikere og folk som går på stier andre synes blir for smale og kronglete. Der demokratiets vind rusker i menneskene, blir ikke de som protesterer kappet hodet av.

Protestantens oppgave er å bevege seg mot grensen for ytringsfrihet ved å utfordre og tenke alternativt. På denne måten er de ambassadører for friheten til å tenke, mene og si det en vil, selv om andre kan bli krenket og såret av det. Protestantenes motstandere i vårt samfunn er i dag ikke først og fremst de som er gitt formell makt i vårt samfunn. Det er de som mener sterkt og kjemper for en sak, og herjer på med de som mener noe annet. Sanne protestanter må utfordre de som har oppnevnt seg selv til tankepoliti og som gyver løs på sine meningsmotstandere i medier og på sosiale medier. Protestfestivalen er egentlig verneverdig. Riksantikvaren burde forbarmet seg over den. Folkehelseinstituttet burde gitt støtte fordi de ellers så medgjørige og blide sørlendingene har godt av at det en gang i året komme iltre protestanter fra hele landet for å kjeftes løs på alt som ikke er bra nok i samfunnet. Den protestantiske kirke, riktignok i den bleke norske utgaven, burde bladd opp og trykket Protestfestivalen til sitt bryst. For i programmet merker vi til tider ringvirkningen av en av de største og modigste protestantene Vesten har fostret, Martin Luther.

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

Protestfestivalen

Shabana Rehman, samfunnsdebattant, komiker, forfatter.

Grunnen under våre føtter faller sammen med profitt, forbruk og vekst til himmels. Naturen kaller på oss. Dyrene kaller på oss. De kommende generasjoner kaller på oss. Hører du samtidens protest for fremtiden? Protestfestivalen handler

ikke om fest-taler. Protestfestivalen handler om de som har lyttet, og varsler. Vekk aktivisten i deg. Besøk protestfestivalen.

STEFAN SUNDSTRÖM

Søndag 9. november Haandverkeren KONSERT KL 2000

Stefan Sundström (SVE) er en av Nordens aller fremste sangere og låtskrivere de siste 25 årene, og nå holder han **støttekonsert** for Protestfestivalen.

Han fikk Grammis som beste mannlige vokalist i 1994 og fikk Fred Åkerström-stipendiet i 1996, Stockholm stads Bellmannpris 1991, Cornelispriset 1998 og Gröna Lunds Evert Taube-pris 2001. I sangene kombinerer han rock med innholdsrike tekster og kulturarv som Taube og Dan Andersson, men også Bellman, Astrid Lindgren og Vreeswijk. Høsten 2010 ble hyllestplaten «Andra spelar Sundström» gitt ut i forbindelse med at han fylte 50 år som menneske og feiret 30 år som artist. På plata deltar blant andre Miss Li og Lars Winnerbäck.

I Norge fikk han strålende kritikker da plata «Ingenting har hänt» kom ut i 2009, med blant andre låtene «Nidelven» og «Alla Ska I Jorden». Senere har det kommet flere album. Hans siste album «Nu var det 2014», der han hyller Erik Bye med «Guds Boll» og har med samfunnssterke låter som Malena, har fått strålende kritikker. Adresseavisen triller fem på terningen for det siste albumet de bruker overskriften «forbannet svenske lykkes». Avisen skriver at «the king of fucking vispop» er i ferd med å overta tronen i Sverige. Ikke siden Ulf Lundells «Rent förbannat» har Skandinavia hørt et så samfunnsengasjert album som Stefan Sundströms nye utgivelse.

Forhåndssalg billetter på Billettservice

Billettpris kr 200,- på Billettservice. Salg i døra kr 250,-
www.billettservice.no

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

Protestfestivalen från nordisk horisont

Owe Wikström, författare, professor i religionspsykologi, Uppsala Universitet, Sverige.

Från nordisk horisont är Protestfestivalen en unik mötesplats mellan kultur, musik, samtal, politik och

engagerad gemenskap. Den rör sig fritt mellan ideologiska och andra positioner. Offentliga föreläsningar och diskussioner - teman som rör sim om allt från gränsen mellan samhällskritik, religion etc - väcker intresse. De skapar nya tankar och provocerande insikter.

Hittills har festivalen erbjudit tid och utrymme för oceaner av fördjupande samtal. Allt med stor ideologisk och humanistisk bredd. Från Svensk horisont är Norge att gratulera till denna gengre och åsikts överskridande Protestfestival. Den är väl känd och det är min stora förhoppning att Festivalen kan fortleva som viktig inspirationskälla i sin enkla och just därför inspirerande form

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

Protestfestivalen Norges speakers corner

Rune Edvardsen, evangelist og musiker

I dagens Norge skal alt passe inn i de samme rammene. Normene har tatt fullstendig over, og egenart er nesten borte. Da trengs Protestfestivalen. I et land som er verdens

beste land å bli født i, er det bra der finnes aktører som reiser spørsmål og diskuterer hvorfor, hvordan og hvem. Vi ser at egoismen og kapitalismen har tatt over Norge. Salgstall og meninger som media liker, er det som prosederes. Politikk er så farget av å mene det de fleste mener. Politikerne vil for all del komme ut med gode terningkast. Broddene og det spennende nyskapende blir borte. Det er ikke mange igjen av de norske typene som Nansen og Amundsen, bortsett fra i sport og idrett med slike som Bjørndalen og Brækhus. Innovasjonstypene i samfunnets temaer er for det meste borte. Derfor er PROTESTFESTIVALEN en god felles arena for meninger og debatter. Etter min egen mening kan den ytterligere spisses i profil, og den bør absolutt brukes som en SPEAKERS CORNER OG TALERØR I VÅRT NORGE I DAG.

ŠKODA G-Bil as

Lunde Holding Invest AS

Eiendomsutvikling, utleie og forvaltning av næringsbygg
Telefon: 417 33 000 - www.lhinvest.no

STOLT SAMARBEIDSPARTNER OG LEVERANDØR TIL PROTESTFESTIVALEN!

HOTEL NORGE KRISTIANSAND

Dronningensgate 5 - www.hotel-norge.no - Tlf.: 38 17 40 00

«Verden er ikke bare svart-hvit.

Religion er ikke bare himmel eller helvete. Vårt Land er en avis som forstår og formidler nyansene.»

Hadia Tajik

Ap-politiker og Vårt Land-spaltist

Bestill Vårt Land i hele 10 uker for kun 199 kroner. Send 10UKER til 1933.

Leveringen stanser automatisk etter endt kampanjeperiode.

vårtland

Foto: Åsa Maria Mikkelsen

Få Klassekampen gratis i tre uker, med Norges beste bokmagasin hver lørdag.

Send abo 2530 til 1960

KLASSEKAMPEN

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

«Stedet for de gode hjernerystelser»
Steinar Westin, fastlege og professor i sosialmedisin

Den første som tipset meg om protestfestivalen i Kristiansand, for mange år siden, var min gode venn og kollega Per Fugelli. Han hadde nettopp vært der og fortalte entusiastisk om dette underlige arrangementet. Et sted for «de gode hjernerystelser», tror

jeg han sa.

Siden har jeg selv vært invitert som innleder og debattant. Hver gang med like stor forventning til ukjente møter med mennesker jeg sjelden diskuterer med, og iblant på steder jeg ikke forbinder med slikt: fattigdom på muséet, sosiale ulikheter i baren, legemidler i konsertsalen. På ene siden i panelet en stortingsrepresentant eller en statsråd, på andre siden en husløs uteligger, et gjeldsoffer eller en pasient. Eller en kunstner eller forsker. Alltid duket for uforutsigbare møter. Og aldri med forutsigbare utfall. Og aller minst noen sosialdemokratisk søndagsskole, der de enige holder hverandre i hendene. Nei – på Protestfestivalen må du være forberedt på kuler og kruttøyk, på mangfold av meninger og erfaringer, på skarpe oppdrag mellom ulike profesjoner. Men rammet inn av de gode arrangørers omsorg og velvilje, med kunst og konserter. En oase for ulike slags opprør midt i dette ellers så søvndyssende landet. Det brer seg en ånd av velvillig og opprørsk dugnad blant alle som deltar, har jeg forstått – her er det billigste reiser som gjelder og sjelden snakk om honorarer. Og da blir jeg virkelig trist av å høre at hele festivalen likevel kan stå i fare. Kulturrådet kutter enda mer i støtten.

Finnes det noen appellinstans for truede arter i kulturens verden? En rødliste for festivaler som er så spesielle at de knapt noen gang kan gjenskapes om de mister sitt drivstoff? Kan noen fortelle vår tids fyrste, Staten, at den viser lite mot og dårlig dømmekraft hvis den utsetter seg for risikoen ved å kvitte seg med sin narr?

Lykke til, i år også!

Sponsor:

Sponsor:

Det er dette vi skal leve av i framtiden; friskt vann og ren luft.

Engasjer deg og ta miljøvennlige valg!

STORMBERG
SMÅ TURER ER OGSÅ STORE

Vi skaper verdier

Verdiskaping måles ikke bare i kroner og øre. Sparebanken Sør gir hvert år betydelige midler til allmennyttige formål i Agder og Telemark.

Sparebanken Sør er en kraftfull regionbank som arbeider aktivt for å skape vekst og utvikling i by og bygd.

SPAREBANKEN SØR

www.sor.no | tlf. 09200 | facebook.com/sparebankensor

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

Rom for andres protest

Kari Gåsvatn,
kommentator i Nationen

Noen tror den offentlige samtalen foregår bare i debattstudioene i Oslo. De som har vært på Protestfestivalen, vet bedre. Folk står i kø for å komme inn på debatter på festivalen i Kristiansand. Hva er hemmeligheten? Kanskje det er så enkelt som at folk faktisk holder en demokratisk samtale i gang her i landet, også bortenfor tv-skjermene. De «snakkende klasser» har ikke monopol på å snakke.

Protestfestivalen er fri for fiksfakserier. Den går rett inn i dagsaktuelle temaer, samler paneldeltagere med ulike innfallsvinkler og lar publikum komme til orde. Ikke som regissert underholdning, men for å forstå mer.

Festivalen er rufsete, ustriglet og velorganisert. Den er intellektuell og folkelig. Det vrirmler av kjente navn. Men jeg tror ingen tenker på at det er høy kjendisfaktor. Det er ikke vi og dem. De gode samtalene fortsetter ofte fra sal til bar.

Noen tåler ikke Protestfestivalen fordi den ikke er strømlinjeformet med politisk korrekte meninger. I vinter haglet det beskyldninger om «reaksjonær suppe». Hva slags tøv er det? Festivalen ville svikte sitt oppdrag om den ikke gav rom for andres protest. Det går ikke å ønske seg toleranse og samtidig gå inn for nedleggelse av en festival hvor også konservative kristne er blant dem som kommer til orde.

Spørsmål om liv og tro kan uansett ikke bannlyses. Da er det bedre at folk med ulike innfallsvinkler snakker om dem på en felles arena.

Det er to typer protest. Den ene typen er sur og krenket, forlanger og krever eller melder seg ut og er kronisk misfornøyd. Den andre typen protest er konstruktiv og spør hva den selv kan gjøre for å påvirke. Protestfestivalen passer for dem som ikke vil sette seg med hendene i fanget.

Jubileumshilsen

PROTESTFESTIVALEN 15 ÅR

Protestfestivalen

Jahn Teigen, artist

Første gang jeg hørte om protestfestivalen tenkte jeg, enda en festival. Jeg begynte å bygge på ordet protestfestival og ble mer og mer interessert i å finne ut av hva dette var, det var jo mennesker fra det blide sørland som stod bak og syntes det var spesielt at noen ville protestere.

Men jeg ble oppslukt da jeg fikk høre mer detaljert om hva denne festivalen hadde som grunnmur og meldte meg frivillig på som deltager. Jeg ble meget imponert over deltagerlisten og de som stod bak festivalen. Jeg mener det er en av de viktigste festivalene i Norden.

Den handler om sannheten og virkeligheten usminket og samler deltagere og publikum på tvers av alle politiske og ideologiske bakgrunner. Om du har lyst til å høre gode mennesker fortelle sanne historier, bør du ta deg en tur til en eller flere av de mange programmene som blir fremført under festivalen i dette 15 års jubileumsåret.

PROTESTFESTIVALEN

(Nordens verdifestival) ble arrangert for første gang i juli 2000. Målet var å være en protest mot «avmakt og likegyldighet, for engasjement og handling».

Protestfestivalen ble startet som pur galskap, og vokste seg større og større hvert år. De senere årene har festivalen gått fra lokalavisens første oppslag «la det ikke skje igjen» til å bli en maktfaktor (samme avis). «Festivalen er en fantastisk blanding av litt sånne gærninger som oss og overleger og domproster,» sa en lattermild Jahn Teigen, som sammen med stuntpoeten Triztan Vindtorn ble intervjuet av lokalavisen i 2006. «Enhver festival som inviterer til debatt og tankevirksomhet, er selvfølgelig viktig i en samfunnsstruktur som er glatt og overflatedyrkende,» fastslo Vindtorn.

Hensikten er at alle skal få slippe til, enten man er professor, lagerarbeider, musiker, forfatter eller overlege. Festivalen er politisk og religiøst uavhengig og kjent som «den lille festivalen med de store spørsmålene». Vi bryr oss ikke med hva våre deltakere mener, men at de faktisk mener noe.

Utallige kjendiser har stilt opp i årenes løp. Noen av dem har hevdet det er Norges viktigste festival. Andre har sagt det er en ære å bli invitert. Programleder på TV Norge utropte den til «Norges kultfestival».

I 2009 stilte 41 artister opp på et jubileumsalbum, hvor 36 av låtene var nyinnspilte. Blant artistene var Kris Kristofferson, Delbert McClinton, Åge Aleksandersen, Jan Eggum, Bøygard, Anne Grete Preus, Haddy N'Jie, Tuva Syvertsen, Claudia Scott, Jonas Fjeld og Gry Jannicke Jarlum.

Skjedd og Sagt på Protestfestivalen!

VISSTE DU AT...

... apacheindianeren Yolanda Martinez fikk beskjed av åndene om å dra til Protestfestivalen med sin musikk.

... skuespilleren Lars Andreas Larssen alltid måtte bo en natt ekstra i byen for å "lande" etter festivalen.

... forfatteren Vigdis Hjorth er med-ansvarlig for tilblivelsen av navnet Protestfestivalen

... artisten Jahn Teigen har støttet festivalen økonomisk. Det samme har Kris Kristofferson

... VG Helg i 2013 plasserte Protestfestivalen øverst på ei topp 5 liste over festivaler du ikke bør gå glipp av

Protestfestivalen i 2008 i media fikk «skylda» for at 5000 sørlendinger dro til Oslo for å aksjonere mot den nye ekteskapsloven, fordi vi hadde satt temaet på dagsorden.